

De Veiligheidsscan 2011

Resultaten van de politiezone Kanton
Borgloon

Sofie Hennau

Johan Ackaert

Maarten Van Craen

Centrum Overheid en Recht

Universiteit Hasselt

2012

Inhoudstafel

Dankwoord	4
Inleiding.....	5
1. Het onderzoeksproces	8
1.1 Inleiding.....	8
1.2 Onderzoeksmethoden en –technieken	8
1.3 De praktijk: van steekproeftrekking tot dataset	9
1.3.1 Voorbereiding en veldwerk	9
1.3.2 De gerealiseerde enquêtes	10
1.3.3 Coderen en controle	10
1.3.4 Vergelijking databestand – populatie	10
1.4 Over de interpretatie van de gegevens.....	12
1.4.1 De onderzoekseenheden	12
1.4.2 Over- en onderrapportering.....	13
1.4.3 Aangiftegedrag	13
1.4.4 Het beoordelen van algemene percentages.....	13
1.4.5 Samenhang	14
1.4.6 Vergelijkingspunten.....	14
2. Slachtofferschap.....	15
2.1 Inleiding.....	15
2.2 Slachtofferschap in de eigen gemeente en de eigen buurt	15
2.3 Verschillen tussen gemeenten	17
2.4 Profiel van de slachtoffers	18
3. Inbraakpreventie.....	20
3.1 Inleiding.....	20
3.2 Beveiliging van de woning	20
3.2.1 Algemeen.....	20
3.2.2 Wie wil woning extra laten beveiligen?	22
3.2.3 Wie heeft informatie vergaard rond woningbeveiliging?	24
3.3 Woningtoezicht	25
3.4 Technopreventief advies.....	27
4. Verkeer.....	28
4.1 Inleiding.....	28
4.2 Verkeersproblemen in de zone	28
4.2.1 Algemeen.....	28
4.2.2 Beleving van verkeersproblemen naar geslacht, leeftijd en gemeente	30

4.3	Verkeersvoorzieningen in de zone	34
4.3.1	Algemeen.....	34
4.3.2	Tevredenheid over voorzieningen naar geslacht, leeftijd en gemeente	35
4.4	Alcohol- en snelheidscontroles	38
4.4.1	Alcoholcontroles.....	38
4.4.2	Snelheidscontroles	40
5	Leefbaarheidsproblemen	42
5.1	Inleiding.....	42
5.2	Overlastervaringen	42
5.2.1	Overlastervaringen in de zone	42
5.2.2	Wie stoort zich aan wat?	44
5.3	Vier specifieke leefbaarheidsproblemen in de zone.....	48
6	(On-)veiligheidsgevoelens	50
6.1	Inleiding.....	50
6.2	Het onveiligheidsgevoel in de gemeente.....	50
6.2.1	Algemeen.....	50
6.2.2	Wie voelt zich onveilig in de gemeente?	51
6.3	Het onveiligheidsgevoel in de buurt	52
6.3.1	Algemeen.....	52
6.3.2	Wie voelt zich onveilig in de buurt?.....	53
6.4	Mijdgedrag	54
7	Beoordeling van de politie	57
7.1	Inleiding.....	57
7.2	Beoordeling van de politie	57
7.2.1	Beoordeling van de politie in het algemeen.....	57
7.2.2	Beoordeling van de politie in de buurt.....	59
7.2.3	Wie heeft een positief beeld van de politie? Wie een negatief?	61
7.3	Vertrouwen in de politie	63
7.3.1	Vertrouwen in de politie t.o.v. vertrouwen in andere instellingen.....	63
7.3.2	Vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie	65
7.3.3	Wie heeft (geen) vertrouwen in de politie?	65
7.4	Beoordeling van contact met de politie.....	68
8.	Prioriteiten van de bevolking.....	70
8.1	Inleiding.....	70
8.2	Prioriteiten	70
	Besluit	72
	Literatuurverwijzingen.....	74

Dankwoord

Een vragenlijst opstellen, enquêteurs motiveren of respondenten overtuigen om mee te werken: het zijn slechts enkele van de vele taken die uitgevoerd moeten worden om een grootschalige bevraging als de Veiligheidsscan succesvol te laten verlopen. Dit rapport zou dan ook nooit tot stand gekomen zijn zonder de medewerking van verschillende partners. Graag willen we hier de mensen bedanken die hun steentje hebben bijgedragen aan het slagen van dit project.

We waarderen zeer sterk de inzet van het provinciebestuur van Limburg. Het bestuur en de medewerkers van de provincie verdienen niet alleen een woord van dank voor het initiëren van deze derde editie van de Veiligheidsscan, maar ook voor de financiële middelen die zij uittrokken voor dit onderzoek. In het bijzonder bedanken we provinciegouverneur Herman Reynders en gedeputeerde Walter Cremers. Ook de inspanningen die Jo Wiertz en Geert Hasevoets leverden om de verschillende organisatorische en inhoudelijke aspecten op elkaar af te stemmen, waren van onschatbare waarde.

Daarnaast zetten we graag de medewerkers van de politiezone Kanton Borgloon in de kijker die ondersteuning boden in de verschillende fasen van het onderzoek. Zij leverden onder meer input bij het opstellen van de vragenlijst, motiveerden enquêteurs, coördineerden het veldwerk en waren verantwoordelijk voor de invoer van de enquêtes. Een bijzonder woord van dank gaat uit naar Annekatrien Gacoms, die de lokale coördinatie van het onderzoek op zich nam. Samen met het provinciebestuur zorgde de politiezone mee voor de financiering van het onderzoek.

Onmisbaar voor het slagen van het onderzoek waren ook de 47 enquêteurs. Zonder hun inzet, enthousiasme en overtuigingskracht waren we er nooit in geslaagd voldoende personen te interviewen. Allemaal hartelijk bedankt!

Uiteraard hadden we dit project niet kunnen realiseren zonder de medewerking van de inwoners van de politiezone. Door tijd vrij te maken voor de enquêteurs en hun meningen en ervaringen te delen, leverden zij belangrijke informatie aan over de leefbaarheid en de veiligheid in de politiezone Kanton Borgloon. Wij willen hen graag bedanken en hopen ten eerste dat zij hiervan in de nabije toekomst de vruchten zullen plukken.

Tot slot richten we een woord van dank aan onze collega's Kris Vancluysen en Steven Lenaers voor hun technische ondersteuning bij het aanmaken en optimaliseren van het invoerscherm.

Inleiding

"Police at all times, should maintain a relationship with the public that gives reality to the historic tradition that the police are the public and the public are the police; the police being only members of the public who are paid to give full-time attention to duties which are incumbent upon every citizen in the interests of community welfare and existence."

Sir Robert Peel (1788-1850)

Hoewel bovenstaande ideeën van Sir Robert Peel, ex-premier van het Verenigd Koninkrijk en grondlegger van de Metropolitan Police in Londen, bijna twee eeuwen oud zijn, sluiten ze aan bij hedendaagse opvattingen rond politiewerk en -organisatie. Bij de meest recente politiehervorming van 1998 huldigden beleidsmakers immers de idee van gemeenschapsgerichte politiezorg of community (oriented) policing. Centraal in dit model staat de gedachte dat de gemeenschap een belangrijke rol kan spelen in het herkennen van haar veiligheidsbehoeften. Om zich snel een volledig beeld te kunnen vormen van wat leeft bij de burger met betrekking tot veiligheid, leefbaarheid en criminaliteit, is het dan ook belangrijk dat de politie middenin de samenleving staat en rekening houdt met de behoeften, prioriteiten en verwachtingen van de bevolking. De burger wordt met andere woorden niet alleen gezien als klant, maar ook als bron van informatie. Bovendien betreft de politie hem bij de zorg voor veiligheid en leefbaarheid (Bruggeman, Van Branteghem & Van Nuffel 2007).

Om de attitudes, verwachtingen en suggesties van de bevolking met betrekking tot het veiligheidsvraagstuk in kaart te brengen en de dienstverlening van de politiekorpsen te verbeteren, namen een aantal Limburgse zonechefs in 2003 het initiatief om een scanningsinstrument te ontwikkelen: de Veiligheidsscan. De eerste edities van deze grootschalige enquête, die ontwikkeld werd in samenwerking met de provincie Limburg en de Universiteit Hasselt, vonden plaats in 2004 en 2007-2008. Een derde editie, waarvan dit rapport de neerslag is, werd in het najaar van 2011 georganiseerd. Aan de hand van een face-to-face enquête bij 476 inwoners uit de politiezone Kanton Borgloon geven we de perceptie weer van de bevolking over eventuele leefbaarheidsproblemen in de politiezone, slachtofferschap, (on-)veiligheidsgevoelens en over de verkeerssituatie in de zone. Verder gaan we na welke de beleidsprioriteiten zijn van de inwoners, hoe tevreden ze zijn over de politiediensten en in welke mate ze initiatieven nemen om de kans op woninginbraak te verkleinen. Dezelfde vragenlijst werd ook in zeven andere Limburgse politiezones afgenomen.

Hoewel we de fundamentele die werden gelegd tijdens de twee vorige edities als uitgangspunt hanteren, is deze derde editie niet simpelweg een herhaling: tijdens het opstellen van de vragenlijst werd rekening gehouden met bekommernissen van lokale beleidsverantwoordelijken en nieuwe maatschappelijke noden. Zo werden onder meer vragen opgenomen rond inbraakpreventie en wordt ook de houding ten aanzien van alcohol- en snelheidscontroles in deze editie grondiger tegen het licht gehouden. Anderzijds werden een aantal vragen die in de vorige edities niet langer een meerwaarde betekenden, geschrapt of aangepast. Ondanks deze wijzigingen werd gewaakt over de vergelijkbaarheid van de verschillende vragenlijsten: door de meerderheid van de vragen te behouden, wordt het mogelijk om evoluties op te sporen en eventuele veranderingen te analyseren ten opzichte van de vorige meting in de politiezone Kanton Borgloon in 2004.

Naast de flexibiliteit van de Veiligheidsscan, vormt haar beleidsondersteunende karakter een tweede belangrijk kenmerk. De onderzoekers lieten zich niet alleen leiden door wetenschappelijke theorieën en conceptuele denkkaders, maar vertrokken daarentegen van de nood aan informatie in de politiezone over de ervaringen, houdingen en gevoelens van de inwoners. Informatie die gebruikt kan worden voor het opstellen van het zonaal veiligheidsplan. Dit rapport vormt dan ook een belangrijke aanvulling bij de traditionele informatiebronnen waarop beleidsmakers zich baseren bij het uittekenen van het beleid (criminaliteitscijfers verzameld door politie en justitie, cijfers verzameld door andere stedelijke diensten, persoonlijke contacten, hoorzittingen...) en geeft beleidsverantwoordelijken een vollediger beeld van de veiligheid en de leefbaarheid in de politiezone. Het blijft echter de taak van lokale beleidsverantwoordelijken (politici en politie) om op basis van de verschillende informatiebronnen een performant beleid uit te tekenen. De Kimpe en Ponsaers (2006, p. 126 aangehaald in Van Damme et al. 2010) verwoorden het als volgt: *"Het is goed dat de patiënt zijn mening gevraagd wordt omtrent de gezondheidszorg ... en dat de burger zijn mening mag geven omtrent de geboden politiezorg. Dat wil echter niet zeggen dat de patiënt in de plaats hoeft te treden van de geneesheer en een betere inschatting kan maken van de te verstrekken medische zorg. In dit voorbeeld lijkt de conclusie voor de hand liggend, in de sfeer van veiligheidszorg veel minder."*

Aangezien een correcte interpretatie van het voorgestelde cijfermateriaal van groot belang is, lichten we het onderzoeksproces in een eerste hoofdstuk toe. Op die manier kunnen de onderzoeksresultaten in de juiste context geplaatst worden. In een tweede hoofdstuk belichten we de problematiek rond slachtofferschap: we stellen ons de vraag hoeveel mensen het voorbije jaar slachtoffer werden en om welke delicten of incidenten het ging. Daarnaast onderzoeken we of er verschillen zijn naargelang het geslacht en de leeftijd van de respondenten. In hoofdstuk drie onderzoeken we in welke mate inwoners van de politiezone Kanton Borgloon gebruik maken van diensten van de lokale politie om de kans op woninginbraak te verkleinen. We gaan ook na of mensen plannen hebben om hun woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak.

De verkeersproblematiek wordt in een vierde hoofdstuk behandeld. We zoomen niet alleen in op mogelijke verkeersproblemen, maar nemen we ook de voorzieningen onder de loep. Daarnaast gaan we in op de houding ten aanzien van alcohol- en snelheidscontroles. Een vijfde deel van het rapport onderzoekt de overlastproblematiek in de politiezone. We zoeken een antwoord op de vraag in welke mate specifieke leefbaarheidsproblemen voorkomen en/of het dagelijks leven in de buurt verstoren.

Hoe veilig voelen mensen zich in hun gemeente/stad en hun buurt? Voelen zij zich overdag veiliger dan in het donker? En zijn hierin verschillen waarneembaar naar geslacht en leeftijd? Dat zijn vragen die we in hoofdstuk zes trachten te beantwoorden. In hoofdstuk zeven zoomen we vervolgens in op de tevredenheid van de burgers over de werking van de politie. Niet alleen schetsen we de algemene houding van de bevolking ten aanzien van de politiediensten, we gaan ook na hoe mensen die het voorbije jaar in contact gekomen zijn met de politie, deze contacten evalueren. Daarnaast belichten we het vertrouwen in de politie in het algemeen en gaan we na of de verschillende geledingen binnen de politie al dan niet op even veel vertrouwen kunnen rekenen.

Aangezien de informatie uit dit rapport belangrijk is voor de opmaak van het zonaal veiligheidsplan en de gemeentelijke beleidsplannen, is het van belang om de prioriteiten van de burgers te kennen met betrekking tot leefbaarheid en veiligheid. Via open vragen

peilen we daarom naar de problemen die de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon opgelost willen zien. In hoofdstuk acht bespreken we deze verwachtingen. Tot slot vatten we de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek samen in een besluit. Op die manier krijgen we een globaal beeld van de ervaringen, houdingen en verwachtingen van de inwoners.

1. Het onderzoeksproces

1.1 Inleiding

Het onderzoeksproces van deze derde editie van de Veiligheidsscan is grotendeels op dezelfde manier verlopen als tijdens de voorgaande edities. Aangezien we opnieuw kozen voor een toevalssteekproef in combinatie met face-to-face interviews, brengen we in de volgende paragrafen slechts de basisprincipes van de onderzoeksmethoden en -technieken in herinnering. Voor een uitvoerige bespreking van de onderzoeksmethodologie verwijzen we naar het rapport van de eerste editie (Van Craen & Ackaert 2004) en naar het boek *De veiligheidsscan. Instrument voor een lokaal veiligheids- en leefbaarheidsbeleid* (Van Craen & Ackaert 2006)

De belangrijkste wijziging voor deze derde Veiligheidsscan heeft betrekking op de vragenlijst: op basis van bevindingen uit vorige edities en rekening houdend met maatschappelijke ontwikkelingen en bekommernissen van beleidsmakers, werden nieuwe thema's opgenomen en weinig relevante vragen geschrapt. Voor de vragen die in 2004 reeds opgenomen waren in de vragenlijst, maken we telkens een vergelijking tussen de toenmalige en de huidige meting in de politiezone Kanton Borgloon. Voor vragen die bij de tweede en derde editie van de Veiligheidsscan werden toegevoegd, geven we een overzicht van de antwoordverdelingen.

1.2 Onderzoeksmethoden en -technieken

Bij het uitvoeren van een bevraging is het belangrijk bijzondere aandacht te schenken aan de representativiteit van de steekproef. De cruciale vraag is: "Hoe goed weerspiegelen de opvattingen en de houdingen van de ondervraagden de opvattingen en houdingen van de gehele bevolking?". Om deze representativiteit zo goed mogelijk te benaderen zijn twee factoren van cruciaal belang: de omvang van de steekproef en haar interne representativiteit.

Met betrekking tot de omvang is het belangrijk een voldoende grote steekproef te trekken: hoe meer respondenten ondervraagd worden, hoe kleiner de foutenmarge. Om de interne representativiteit van de steekproef te garanderen, dienen onderzoekers rekening te houden met de achtergrondkenmerken van de respondenten (o.a. leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, etnische achtergrond...). Deze dienen een betrouwbare afspiegeling te vormen van de achtergrondkenmerken van de gehele bevolking. Om de representativiteit van de steekproef gedurende het hele onderzoek te maximaliseren, kozen we net als bij de twee voorgaande edities voor een toevalssteekproef in combinatie met het face-to-face interview.

Kenmerkend voor een toevalssteekproef is dat de selectie van de respondenten volledig op basis van het toeval gebeurt. Elke persoon heeft met andere woorden even veel kans om opgenomen te worden in de steekproef. Voor de Veiligheidsscan werd de toevalssteekproef getrokken uit de bevolkingsregisters van de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone Kanton Borgloon, i.c. Alken, Heers, Borgloon, Kortessem en Wellen. Daarbij werden twee voorwaarden in acht genomen. Om er zeker van te zijn dat personen voldoende op de hoogte zijn van het reilen en zeilen in hun politiezone, beslisten we om inwoners die minder dan een half jaar in de gemeente/stad woonden, vooraf uit het bevolkingsbestand te verwijderen. Daarnaast bakenden we een

leeftijdsgrens af: alleen personen tussen 15 en 80 jaar werden opgenomen in het bestand. Een controle achteraf naar leeftijd en geslacht bevestigde het uitgangspunt dat de toevallig samengestelde steekproef een betrouwbare afspiegeling vormt van de bevolking in de politiezone.

Om de oorspronkelijke representativiteit van de steekproef tijdens het veldwerk zo goed mogelijk te bewaren, werden de gegevens verzameld aan de hand van face-to-face interviews. Respondenten werden met andere woorden persoonlijk gecontacteerd door de enquêteurs en interviews werden persoonlijk afgenomen. Door op deze manier te werk te gaan, kunnen enquêteurs er strikt op toezien dat alleen de mensen uit de steekproef geïnterviewd worden. Bovendien heeft het persoonlijk contact met de interviewer een positieve invloed op de respons: enquêteurs kunnen uitleg geven bij het opzet en de doelstellingen van het onderzoek en twijfelaars over de streep trekken om deel te nemen.

1.3 De praktijk: van steekproeftrekking tot dataset

1.3.1 Voorbereiding en veldwerk

Bij de voorbereiding en het uitvoeren van het veldwerk namen medewerkers van de politiezone Kanton Borgloon een groot aantal taken voor hun rekening. In de eerste plaats was de politiezone verantwoordelijk voor het aanleveren van het bevolkingsbestand op basis waarvan de steekproeftrekking gebeurde. Samen met de provincie Limburg waren zij tevens verantwoordelijk voor het versturen van de aankondigingsbrieven naar de geselecteerde respondenten. In de aanloop naar het veldwerk rekruteerden de coördinator van de zone en zijn medewerkers enquêteurs, verdeelden de respondenten over de enquêteurs en maakten de interviewmapjes klaar. De lokale coördinator was het rechtstreekse aanspreekpunt voor de enquêteurs, volgde de interviewers op, zocht vervangers voor enquêteurs die afhaakten en bezorgde regelmatig een stand van zaken aan de onderzoekers.

Ook de medewerkers van de provincie Limburg namen een belangrijke rol op zich in de aanloop naar het veldwerk. Zo legden zij de taakverdeling contractueel vast en maakten zij pasjes voor de enquêteurs. Daarnaast kopieerden zij de vragenlijsten, contactbladen en aankondigingsbrieven. Bovendien tekende de gouverneur de aankondigingsbrieven en leverde de provincie enveloppen om de brieven te versturen. Verder werd een medewerker van de provincie aangesteld als contactpersoon. Respondenten konden bij hem terecht indien ze bijkomende informatie wensten over het onderzoek of niet wensten mee te werken. Gedurende het hele onderzoek waren medewerkers van de provincie bereikbaar voor terugkoppeling en afstemming.

De onderzoekers van de Universiteit Hasselt stonden in voor de wetenschappelijke ondersteuning van het project. Naast het trekken van de effectieve en reservesteekproeven, verzorgden zij briefings voor de veldwerkcoördinatoren en de enquêteurs. Daarnaast leverde de universiteit een aantal documenten aan voor de interviewers, alsook een invoerscherm voor het invoeren van de afgenomen enquêtes. Tijdens het veldwerk was één onderzoeker bereikbaar voor vragen of opmerkingen over het onderzoek.

1.3.2 De gerealiseerde enquêtes

De steekproef van de politiezone Kanton Borgloon werd op voorhand bepaald op 500 respondenten. Tussen 13 oktober 2011 en 15 december 2011 trokken 47 enquêteurs op pad om de 500 geselecteerde respondenten te interviewen. Tabel 1 geeft een overzicht van de respons.

Tabel 1: Respons

	N	%
Respondenten van de effectieve lijst	343	72,1
Respondenten van de reservelijst	133	27,9
Totaal	476	100

In totaal interviewden de enquêteurs 476 respondenten. Van hen behoort 72% tot de effectieve steekproef, wat een hoog percentage is. Uiteraard was het niet mogelijk om iedereen van de effectieve steekproef te bevragen: zieken, mensen die in het buitenland verblijven op het moment van de bevraging of respondenten die geen interesse hebben om mee te werken, dienden dan ook vervangen te worden door personen uit de zogenaamde reservesteekproef. Deze werd op dezelfde manier getrokken als de effectieve steekproef en telde bijgevolg ook 500 mensen. De enquêteurs kregen de opdracht om de niet-bereikbare respondenten te vervangen door mensen met ongeveer dezelfde achtergrondkenmerken. Concreet werd gevraagd om in de mate van het mogelijke vervangers te kiezen van ongeveer dezelfde leeftijd, hetzelfde geslacht en dezelfde etnische afkomst als de 'oorspronkelijke' respondent.

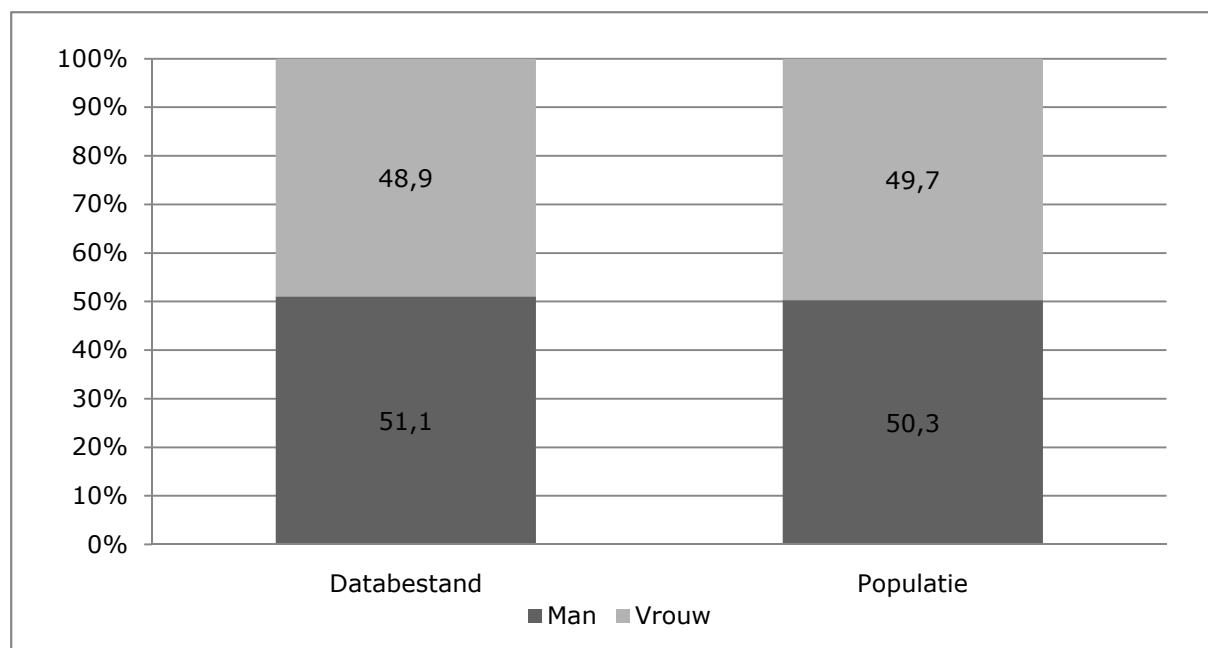
1.3.3 Coderen en controle

Na afloop van het eigenlijke veldwerk voerden medewerkers van de zone Borgloon de verzamelde gegevens in een databestand in. Om er zeker van te zijn dat de enquêteurs de enquêtes wel degelijk hadden afgenomen bij de geselecteerde respondenten werden enkele controles uitgevoerd. Dit was op voorhand afgesproken met de enquêteurs. Concreet werden alle enquêtes in eerste instantie gescreend op onjuistheden. Daarnaast werd het werk van de enquêteurs telefonisch gecontroleerd. Op die manier kwam aan het licht dat twee enquêteurs hun werk niet naar behoren hadden uitgevoerd. Ten gevolge hiervan werden acht enquêtes verwijderd uit het aangeleverde databestand (484-8=476).

1.3.4 Vergelijking databestand – populatie

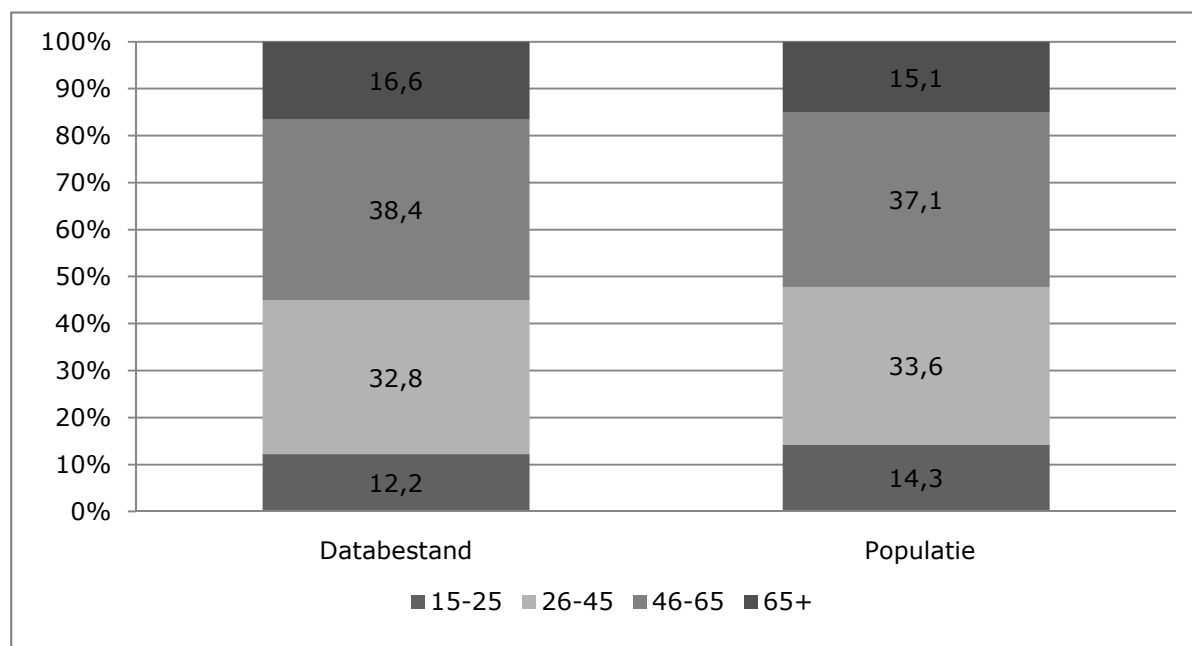
Ook als men tijdens het hele onderzoek permanent aandacht schenkt aan de representativiteit van de steekproef, is het mogelijk dat de groep geïnterviewde respondenten geen perfecte afspiegeling vormt van de populatie. Zo kan de vervanging van respondenten uit de effectieve steekproef een vertekening veroorzaken. Om na te gaan of dat het geval is en om eventuele afwijkingen te kunnen remediëren, vergelijken we de totale groep van geïnterviewde respondenten met de populatie op basis van de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats (gemeente/stad).

Figuur 1: Vergelijking databestand (N=476) en populatie (N=35891) naar geslacht

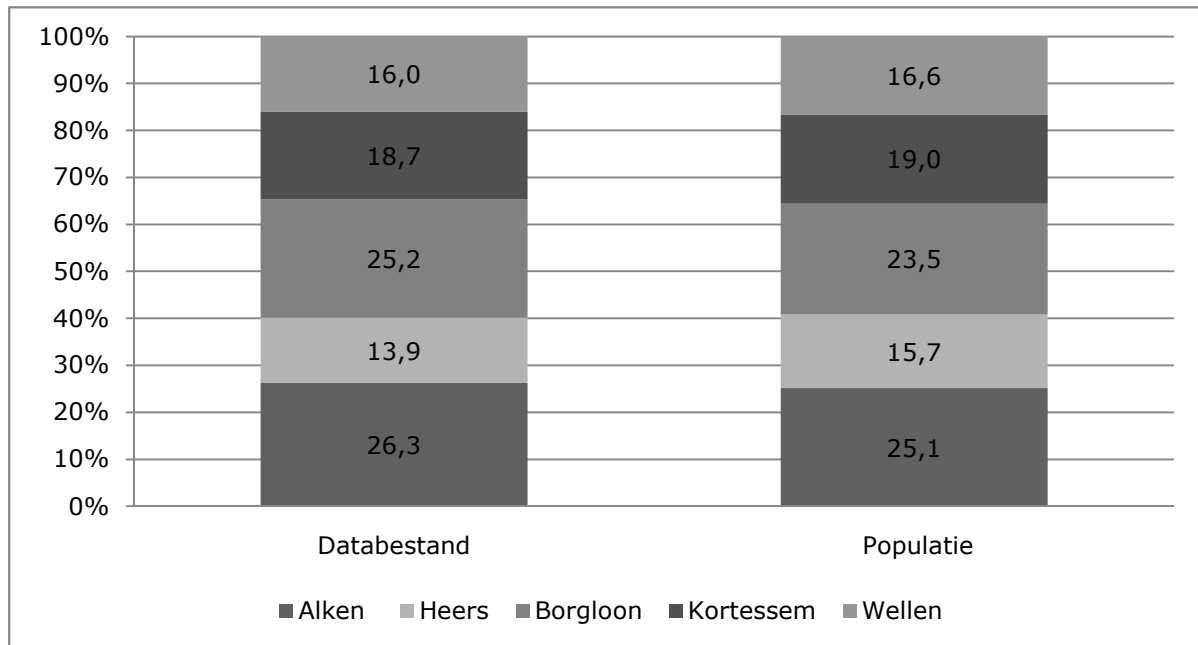
Uit figuur 1 blijkt dat het percentage mannen en vrouwen in ons databestand nagenoeg identiek is aan de percentages uit de populatie ($\text{Chi}^2=0,107$; $\text{df}=1$; $p=0,743$). De interviewers zijn er met andere woorden goed in geslaagd om respondenten uit de effectieve steekproef die niet konden of wilden meewerken, te vervangen door respondenten uit de reservesteekproef van hetzelfde geslacht.

Figuur 2: Vergelijking databestand (N=476) en populatie (N=35891) naar leeftijd

Personen uit de twee jongste leeftijdscategorieën lijken op het eerste gezicht licht ondervertegenwoordigd te zijn in ons databestand, 45-plussers lijken licht oververtegenwoordigd te zijn. Na controle blijkt de globale leeftijdsverdeling van ons databestand echter niet significant te verschillen van de verdeling in de populatie ($\chi^2=2,526$; $df=3$; $p=0,471$).

Figuur 3: Vergelijking databestand (N=476) en populatie (N=35891) naar gemeente

Tot slot stellen we vast dat de gemeenten van de politiezone in verhouding tot hun inwonersaantal vertegenwoordigd zijn in ons databestand ($\chi^2=2,004$; $df=4$; $p=0,735$). We hoeven onze data dan ook niet te wegen op gemeente/stad.

1.4 Over de interpretatie van de gegevens

Dit rapport bevat heel wat percentages. De interpretatie, de veralgemening naar de populatie en de vergelijking met politiezone gegevens kunnen aanleiding geven tot moeilijkheden. Deze moeilijkheden kunnen te maken hebben met de aard van de onderzoekseenheden, gevaren van over- en onderrapportering, het aangiftegedrag van burgers, betrouwbaarheidsmarges die gerespecteerd dienen te worden, de samenhang tussen de variabelen en de nood aan vergelijkingspunten. We zetten de belangrijkste aandachtspunten kort op een rijtje.

1.4.1 De onderzoekseenheden

De respondenten werden op toevalsbasis geselecteerd uit de inwoners tussen 15 en 80 jaar die minstens een half jaar in de gemeente woonden. Bij bepaalde delicten (bijvoorbeeld inbraak) wordt echter niet een singulier individu getroffen, maar een volledig gezin. Om een schatting te maken van het aantal inbraken is het dus niet aangewezen om het percentage slachtoffers van inbraken te extrapoleren naar de totale bevolking. Deze omrekening is nog om een tweede reden af te raden: in dit rapport presenteren we voornamelijk prevalentiecijfers. Deze cijfers verwijzen naar het

percentage respondentent dat minstens één keer een bepaald misdrijf heeft meegemaakt. Het feit dat sommige mensen meerdere keren slachtoffer werden van een bepaald misdrijf wordt bij de berekening van prevalentiecijfers niet mee in rekening gebracht.

1.4.2 Over- en onderrapportering

Om onder meer het slachtofferschap en de overlastproblematiek in kaart te brengen, hebben we vragen gesteld over gebeurtenissen die zich 'de voorbije 12 maanden' voordeden. Het is voor de respondent echter niet evident om alle gebeurtenissen exact te situeren in de tijd. Dit kan zowel aanleiding geven tot onder- als tot overrapportering. In de *Slachtofferenquête mijngemeenten* verwijzen Goethals, Fijnaut & De Boye (1996) naar onderzoeksresultaten van de Nederlandse criminoloog Van Dijk (1992). Hij besluit dat onderrapportering in de hand wordt gewerkt naarmate de referentieperiode langer is en de aard van de incidenten lichter. Omgekeerd kunnen de cijfers overschat zijn doordat zwaardere incidenten zoals inbraak en wagensdiefstal in het geheugen van mensen naar voren worden gehaald. Van Dijk gewaagt in dit verband van een mogelijke overschatting van 20 tot 25 procent.

1.4.3 Aangiftegedrag

Bij het vergelijken van enquêtegegevens met door de politiediensten opgestelde statistieken moet rekening gehouden worden met verschillen in het aangiftegedrag. Niet elk feit wordt even systematisch aan de politie gemeld. De onderzoekers die in 1996 de slachtofferenquête uitvoerden in de mijnstreek, spreken over een aangiftegedrag van 83% na inbraak in woningen, 97% na wagensdiefstal, 75% na diefstal uit een auto, 66% na fietsdiefstal en 79% na tasjesroof (Goethals, Fijnaut & De Boye 1996). Bovendien worden niet alle feiten waarvan de politie op de hoogte wordt gesteld, neergeschreven in een proces-verbaal. Er wordt aanvaard dat politiediensten over een zogenaamde discretionaire macht beschikken om te beslissen of zij al dan niet een proces-verbaal opstellen (Ponsaers X). Het verschil tussen de door de politie geregistreerde criminaliteit en de niet-geregistreerde criminaliteit wordt het 'dark number' genoemd. Naast de twee genoemde selectiemechanismen spelen nog andere filters en stimuli een rol: het reactieve of proactieve optreden van de politie in functie van de gestelde prioriteiten, de zichtbaarheid van misdrijven, de individuele motivatie van politiemensen ... (Ponsaers X). De resultaten van een goed opgezette enquête zullen de werkelijke criminaliteitscijfers benaderen, maar omwille van over- en onderrapportering zal men de realiteit nooit exact kunnen vatten.

1.4.4 Het beoordelen van algemene percentages

We interviewden niet elke inwoner uit de politiezone Kanton Borgloon, maar werkten met een steekproef. Bij de veralgemening van de weergegeven percentages naar de totale populatie moet dan ook aandacht geschonken worden aan betrouwbaarheidsmarges. Bij het bepalen van deze marges wordt rekening gehouden met het aantal respondenten, het antwoordpercentage op een bepaalde vraag en de gewenste betrouwbaarheid (doorgaans streeft men naar 95%). De formule voor de berekening van de betrouwbaarheidsmarges en concrete voorbeelden vindt u in het rapport van de eerste editie (Van Craen & Ackaert 2004) en in het boek dat over de Veiligheidsscan verscheen (Van Craen & Ackaert 2006).

1.4.5 Samenhang

Bij kruistabellen worden de resultaten van een χ^2 -toets weergegeven. Deze toets test de samenhang tussen twee variabelen in een tabel.¹ De nulhypothese bij een χ^2 -toets is altijd dat er geen verband is tussen de variabelen. Als de kans (P) dat we de nulhypothese onterecht verwerpen kleiner is dan 5% ($P < .05$), dan verwerpen we de nulhypothese en besluiten we dat de twee variabelen samenhangen (er is sprake van een significante samenhang). We hanteren de norm $P < .1$ voor tabellen met een beperkt aantal respondenten in de cellen.

1.4.6 Vergelijkingspunten

Bij het interpreteren van enquêtes is het nuttig vergelijkingspunten te zoeken. Aangezien de politiezone Kanton Borgloon deelnam aan de eerste editie van de Veiligheidsscan, kunnen die resultaten gebruikt worden als nulmeting en referentiepunt. In dit rapport trachten we de resultaten van 2011 zoveel mogelijk te vergelijken met de resultaten van 2004 en statistisch te testen of er sprake is van stijgende of dalende tendensen.

¹ De formule voor de berekening van de χ^2 -waarde vindt u in het boek *De Veiligheidsscan: Instrument voor een lokaal veiligheids- en leefbaarheidsbeleid* (Van Craen & Ackaert 2006).

2. Slachtofferschap

2.1 Inleiding

Hoeveel mensen zijn het afgelopen jaar in hun gemeente/stad of buurt slachtoffer geworden? En wat is het profiel van deze slachtoffers? Dat zijn de vragen die we in het voorliggende hoofdstuk trachten te beantwoorden. We vroegen aan de respondenten of zij de voorbije twaalf maanden slachtoffer zijn geweest van volgende misdrijven of incidenten:

- Diefstal van een wagen
- Diefstal uit een wagen
- Poging tot inbraak in een wagen
- Diefstal van een fiets
- Verkeersongeval
- Verkeersagressie
- Diefstal van een portefeuille of handtas
- Beschadiging of vernieling van bezittingen
- Geweld
- Dreiging met geweld
- Inbraak in de woning
- Poging tot inbraak in de woning
- Stalking
- Discriminatie op basis van afkomst

2.2 Slachtofferschap in de eigen gemeente en de eigen buurt

Bij het analyseren groepeerden we de verschillende items tot de volgende categorieën:

- criminaliteit m.b.t. *wagens* (autodiefstal, diefstal uit een wagen of poging tot inbraak in een wagen)
- *fietsdiefstal*
- *tasjesroof* (diefstal van handtas of portefeuille)
- *inbraak woning* (inbraak in de woning of poging daartoe)
- *stalking*
- *discriminatie*

- *verkeer* (ongevallen en agressie)
- *geweld* (ondergaan en dreiging)
- *vandalisme* (beschadiging of vernieling van bezittingen)

Tabel 2 drukt het slachtofferschap uit in cijfers. De tabel bevat een globaal percentage ('slachtoffer') en een percentage per categorie. Het percentage in de categorie 'slachtoffer' is het percentage respondenten dat minstens één van de hoger vermelde feiten onderging. Verder maken we een onderscheid tussen slachtofferschap in de globale gemeente/stad en slachtofferschap in de woonbuurt: voor elk item gingen we na of de respondenten er slachtoffer van werden in hun gemeente/stad, dan wel in de eigen woonbuurt.² Voor de correcte interpretatie: de weergegeven cijfers op het niveau van de globale gemeente/stad bevatten ook de respondenten die slachtoffer werden in de eigen buurt.

Het globale slachtofferschap op buurtniveau en in de gemeente/stad verschilt nauwelijks van het slachtofferschap in 2004. Naar de concrete aard van de feiten zijn er wel verschillen. In de eerste plaats zien we een toename van het aandeel respondenten dat geconfronteerd werd met discriminatie en stalking. Op buurtniveau daalde het percentage respondenten dat slachtoffer werd van een autodiefstal, een poging daartoe of inbraak in het voertuig van 4,5% naar 1,6%.

Tabel 2: Slachtofferschap in de eigen gemeente/stad en woonbuurt, 2004 en 2011 (%)³

	Op buurtniveau			Op gemeenteniveau			Scan 2004	Scan 2011
	Scan 2004	Scan 2011	Chi ²	Scan 2004	Scan 2011	Chi ²	N	N
'Slachtoffer'	18,4	16,9	NS	26,2	29,8	NS	413	473
Geweld	2,9	2,3	NS	3,4	3,2	NS	413	473
Verkeer	5,6	7,2	NS	8,2	10,8	NS	413	473
Tasjesroof	0,2	0,6	NS	1,2	1,7	NS	413	473
Wagendelicten	4,5	1,6	P=.015	6,1	5,2	NS	379	439
Fietsdiefstal	0,9	1,3	NS	2,0	1,9	NS	349	377
Vandalisme	5,6	4,9	NS	7,0	6,6	NS	413	473
Braak	3,9	5,1	NS	3,9	5,1	NS	413	473
Discriminatie				1,2	3,0	P=.073	413	473
Stalking				2,4	5,1	P=.041	413	473

Tabel 2 geeft een beeld van de prevalentie van slachtofferschap in de politiezone Kanton Borgloon. De totale *prevalentiecijfers* ('slachtoffer') verwijzen naar het percentage *respondenten* dat minstens één van de opgesomde misdrijven of incidenten onderging. Mensen kunnen echter meerdere keren het slachtoffer worden van hetzelfde misdrijf/incident of kunnen het slachtoffer worden van verschillende feiten. Daarom staan we ook even stil bij de totale *incidentiecijfers*. Incidentie verwijst naar het aantal ondergane *feiten* (per 100 inwoners). In deze cijfers worden de gevallen van

² Dit deden we niet voor 'stalking' en 'discriminatie' aangezien deze misdrijven vaak moeilijk territoriaal met buurten in verband gebracht kunnen worden.

³ De percentages voor 'wagendelicten' en 'fietsdiefstallen' zijn berekend op het aantal respondenten dat een wagen/fiets bezit.

discriminatie en stalking niet meegerekend omdat die feiten moeilijk exact te kwantificeren zijn. Het gaat vaak om een opeenvolging van voorvallen die met elkaar in verband staan.

Gemiddeld tellen we op het niveau van de globale gemeente 56 feiten per 100 respondenten. In dit cijfer zijn de feiten verrekend die verband houden met tasjesroof, wagendelicten, fietsdiefstal, vandalisme, (poging tot) inbraak in de woning, (dreigen met) geweld, verkeersongevallen en -agressie. Op buurtniveau bedraagt het gemiddelde 39 feiten. We vinden geen significante verschillen met 2004. Toen telden we gemiddeld 46 ondergane feiten per 100 respondenten op het niveau van de globale gemeente. Op buurtniveau bedroeg dit gemiddelde 36 feiten.

2.3 Verschillen tussen gemeenten

Tabel 3 spreidt voor 2011 het slachtofferschap over de vijf gemeenten die de politiezone Kanton Borgloon vormen. Vooraleer we dieper ingaan op deze resultaten, wijzen we erop dat per gemeente/stad een relatief beperkt aantal mensen geïnterviewd werd. Daarom is het belangrijk dat de interpretatie van deze analyses met de nodige voorzichtigheid gebeurt.

Globaal genomen hebben respondenten uit Kortesseem het meest kans om slachtoffer te worden in hun gemeente, geïnterviewden uit Alken het minst. Ook naar de concrete aard van de feiten stellen we enkele verschillen vast (al zijn deze verschillen slechts significant op het .1-niveau): respondenten uit Kortesseem maken meer melding van fietsdiefstallen en geïnterviewden uit Kortesseem en Heers worden vaker geconfronteerd met (poging tot) inbraak. Tot slot zeggen respondenten uit Heers vaker slachtoffer te worden van stalking.

Tabel 3: Slachtofferschap in de eigen gemeente naar gemeente

	Alken		Heers		Borgloon		Kortesseem		Wellen		Totaal		Chi ²
	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	
'Slachtoffer'	24,8	125	27,3	66	25,8	120	42,5	87	32,0	75	29,8	473	P=.050
Geweld	4,8	125	1,5	66	5,0	120	2,3	87	0,0	75	3,2	473	NS
Verkeer	9,6	125	9,1	66	9,2	120	11,5	87	16,0	75	10,8	473	NS
Tasjesroof	0,0	125	3,0	66	1,7	120	3,4	87	1,3	75	1,7	473	NS
Wagen	5,2	116	1,8	57	5,4	111	7,5	80	5,3	75	5,2	439	NS
Fietsdiefstal	1,9	105	0,0	50	1,1	87	5,9	68	0,0	67	1,9	377	P=.075
Vandalisme	4,8	125	6,1	66	7,5	120	9,2	87	5,3	75	6,6	473	NS
Braak	2,4	125	9,1	66	4,2	120	9,2	87	2,7	75	5,1	473	P=.083
Discriminatie	2,4	125	6,1	66	0,8	120	3,4	87	4,0	75	3,0	473	NS
Stalking	4,8	125	12,1	66	2,5	120	3,4	87	5,3	75	5,1	473	P=.061

2.4 Profiel van de slachtoffers

Wie had de 12 maanden voor de enquête de grootste kans om slachtoffer te worden: mannen of vrouwen, jongeren of ouderen? Tabel 4 geeft de gevonden significante verschillen weer naar geslacht.

Tabel 4: Slachtofferschap in de eigen gemeente naar geslacht

Geweld					
		Wel	Niet	Totaal	
				%	N
Man		4,5	95,5	100	242
Vrouw		1,7	98,3	100	231
Totaal	%	3,2	96,8	100	
P=.081	N	15	458	473	
Verkeer					
		Wel	Niet	Totaal	
				%	N
Man		13,2	86,8	100	242
Vrouw		8,2	91,8	100	231
Totaal	%	10,8	89,2	100	
P=.080	N	51	422	473	
Fietsdiefstal					
		Wel	Niet	Totaal	
				%	N
Man		0,0	100,0	100	193
Vrouw		3,8	96,2	100	184
Totaal	%	1,9	98,1	100	
P=.006	N	7	370	377	

Het globale percentage mannen en vrouwen dat in de eigen gemeente/stad slachtoffer werd van minstens één van de gemeten feiten verschilt niet significant. Als we elk misdrijf afzonderlijk onder de loep nemen, vinden we wel enkele verschillen: vrouwen werden in hun gemeente vaker getroffen door fietsdiefstal, mannen werden vaker geconfronteerd met geweldplegingen of -dreigingen en werden vaker slachtoffer in het verkeer.

Verschillen naar leeftijd worden verduidelijkt in tabel 5. We stellen vast dat jongeren tussen 15 en 25 jaar het afgelopen jaar het meest geconfronteerd zijn met (dreigingen tot) geweld. Discriminatie treft 26 tot 45-jarigen het meest: 6% van de respondenten uit deze leeftijdsgroep maakt melding van discriminatie tijdens het afgelopen jaar. Geen enkele respondent uit de jongste en uit de oudste leeftijdscategorie werd het jaar voor de enquête geconfronteerd met discriminatie.

Tabel 5: Slachtofferschap in de eigen gemeente naar leeftijd

Geweld				
		Wel	Niet	Totaal
				% N
15-25		8,6	91,4	100 58
26-45		3,2	96,8	100 155
46-65		1,6	98,4	100 182
65+		2,6	97,4	100 78
Totaal	%	3,2	96,8	100
P=.069	N	15	458	473
Discriminatie				
		Wel	Niet	Totaal
				% N
15-25		0,0	100,0	100 58
26-45		5,8	94,2	100 155
46-65		2,7	97,3	100 182
65+		0,0	100,0	100 78
Totaal	%	3,0	97,0	100
P=.036	N	14	459	473

3. Inbraakpreventie

3.1 Inleiding

Om de kans op woninginbraak te verkleinen, kan de burger verschillende initiatieven ondernemen: hij of zij kan de woning niet alleen extra beveiligen tegen inbraak, maar kan ook woningtoezicht aanvragen bij de lokale politie of zich door de politie laten adviseren over de beveiliging van de woning. Gezien het maatschappelijk belang van dit thema werden verschillende vragen rond inbraakpreventie opgenomen in de vragenlijst. In eerste instantie gaan we na of burgers plannen hebben om hun woning in de nabije toekomst bijkomend te beveiligen tegen inbraak en via welke kanalen ze zich hierover informeren. Daarnaast onderzoeken we in welke mate burgers gebruik maken van het woningtoezicht en het technopreventief advies, diensten die aangeboden worden door de lokale politie. Voor elk van de items gaan we na of er verschillen bestaan naar geslacht, leeftijd, woonplaats, opleidingsniveau, slachtofferschap van (poging tot) inbraak en al dan niet eigenaar zijn van de woning.

3.2 Beveiliging van de woning

Hebben burgers van de politiezone Kanton Borgloon de intentie om hun woning in de nabije toekomst extra te beveiligen tegen inbraak? En via welke kanalen informeren ze zich hierover? Dat zijn de vragen die we in deze paragraaf zullen beantwoorden. We gaan tevens na welke mensen de intentie hebben om hun woning in de nabije toekomst bijkomend te beveiligen tegen inbraak.

3.2.1 Algemeen

Om te achterhalen in welke mate respondenten plannen hebben om hun woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak, stelden we hen volgende vraag:

- Bent u van plan om uw woning in de nabije toekomst extra te beveiligen tegen inbraak? (Antwoordcategorieën: 'Ja', 'Misschien', 'Nee')

Exact 13% van de geïnterviewden heeft de intentie om de woning in de nabije toekomst extra te beveiligen tegen inbraak. Ongeveer 22% van de respondenten gaat dit misschien doen. Het is hierbij belangrijk te benadrukken dat gepeild werd naar de plannen met betrekking tot bijkomende woningbeveiliging op het moment van de bevraging. Personen die hun woning recent hadden laten beveiligen, dienden dan ook 'nee' te antwoorden op de vraag.

Tabel 6: Intentie bijkomende woningbeveiliging tegen inbraak

	N	%
Ja	60	13,0
Misschien	101	21,8
Nee	302	65,2
Totaal	463	100

Daarnaast peilden we naar de mate waarin de respondenten de afgelopen 12 maanden informatie hadden gelezen of gehoord over inbraakbeveiliging van de woning. Gebeurde dit 'nooit', 'één keer' of 'meerdere keren'? Aan de geïnterviewden die het afgelopen jaar minstens één keer informatie hadden gelezen of gehoord, vroegen we via welke kanalen ze deze informatie ontvangen hadden. De aangeboden antwoordcategorieën waren: krant, televisie, radio, internet, familie/vrienden/kennissen, de campagne van de provincie, de politie of het gemeentelijk informatieblad. Geïnterviewden konden meerdere antwoorden geven en konden zelf informatiekkanalen aanbrengen via de categorie 'andere'.

Tabel 7: Informatie gelezen of gehoord over woningbeveiliging tegen inbraak

	N	%
Nooit	192	41,0
Eén keer	91	19,4
Meerdere keren	185	39,5
Totaal	468	100

Precies 59% van de respondenten heeft het afgelopen jaar informatie gelezen of gehoord over inbraakbeveiliging. Uit tabel 8 blijkt dat zij hun informatie voornamelijk verkrijgen via het gemeentelijk informatieblad (53%), kranten (46%) en de politie (45%).

Tabel 8: Informatie over inbraakbeveiliging gelezen of gehoord via...(N=284)⁴

	%
Kranten	45,8
Televisie	42,3
Radio	20,8
Internet	22,5
Familie/vrienden/kennissen	29,9
De campagne van de provincie met de slogan 'Zo houd je ongewenste gasten buiten'	20,8
Politie	45,4
Gemeentelijk informatieblad	53,2
Andere	18,3

Om na te gaan of en hoe goed de geïnterviewden op de hoogte zijn van het bestaan van maatregelen die de beveiliging van de woning fiscaal aantrekkelijk maken, namen we de volgende vraag op in de vragenlijst:

- Er bestaan maatregelen die de beveiliging van een woning tegen inbraak fiscaal aantrekkelijk maken. Hoeveel procent van de kostprijs van de beveiliging van uw woning kan u recupereren via belastingvermindering?

⁴ Aangezien de respondenten de mogelijkheid hadden om meerdere antwoorden te geven, is de som van de verschillende percentages groter dan 100%.

Volgens de informatie van de Federale Overheidsdienst Financiën (FOD Financiën 2011), bedraagt de belastingvermindering 50% van de uitgaven voor de beveiliging van een woning tegen inbraak of brand. Het totale bedrag van de belastingvermindering bedraagt per woning maximaal 710 euro.

Uit tabel 9 leiden we af dat iets meer dan één procent van de respondenten het correcte percentage kent dat hij of zij kan recupereren via belastingvermindering, 85% van de geïnterviewden geeft aan het antwoord niet te kennen.

Tabel 9: Kennis rond percentage belastingsvermindering

	N	%
Juist antwoord	6	1,4
Fout antwoord	61	13,9
Weet niet	372	84,7
Totaal	439	100

3.2.2 Wie wil woning extra laten beveiligen?

Hebben mannen en vrouwen, jongeren en ouderen dezelfde intenties met betrekking tot bijkomende beveiliging van de woning? En bestaat er een samenhang tussen de woonplaats en het opleidingsniveau van de respondenten enerzijds en hun plannen inzake woningbeveiliging anderzijds? Dat zijn de vragen die we in deze paragraaf beantwoorden. Daarnaast gaan we na of mensen die het slachtoffer geweest zijn van (poging tot) inbraak meer geneigd zijn om hun woning bijkomend te beveiligen en of er een verschil bestaat in de plannen m.b.t. woningbeveiliging tussen eigenaars en huurders van een woning.

Om deze relaties te onderzoeken, hercoderen we de variabele 'plannen bijkomende woningbeveiliging' tot een dummyvariabele. We verdelen de respondenten over twee groepen: diegene die niet de intentie hebben om hun woning extra te beveiligen tegen inbraak en diegene die hier (misschien) de intentie toe hebben. Deze variabele kruisen we vervolgens met de vermelde achtergrondkenmerken.

Uit tabel 10 blijkt dat respondenten tussen 26 en 45 jaar het meest de intentie hebben om hun woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak: 46% van de personen uit deze groep heeft plannen in deze richting. Geïnterviewden uit de jongste en de oudste leeftijdscategorie hebben het minst de intentie om hun woning extra te beveiligen tegen inbraak.

Tabel 10: Plannen bijkomende woningbeveiliging naar leeftijd

		(Misschien) extra beveiliging	Geen extra beveiliging	Totaal	
				%	N
15-25		20,0	80,0	100	50
26-45		45,8	54,2	100	155
46-65		33,7	66,3	100	181
66-80		24,7	75,3	100	77
Totaal	%	34,8	65,2	100	
P=.001	N	161	302		463

Ook tussen de gemeenten bestaan verschillen met betrekking tot de plannen inzake bijkomende woningbeveiliging. Respondenten uit Heers hebben een sterkere intentie om hun woning (misschien) bijkomend te laten beveiligen. Geïnterviewden uit Borgloon hebben hieromtrent het minste plannen.

Tabel 11: Plannen bijkomende woningbeveiliging naar gemeente

		(Misschien) extra beveiliging	Geen extra beveiliging	Totaal	
				%	N
Alken		27,6	72,4	100	123
Heers		63,6	36,4	100	66
Borgloon		23,3	76,7	100	116
Kortesseem		35,3	64,7	100	85
Wellen		38,4	61,6	100	73
Totaal	%	34,8	65,2	100	
P=.000	N	161	302		463

Tot slot stellen we vast dat personen die eigenaar zijn van hun woning een sterkere intentie hebben om hun woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak. Terwijl 37% van de eigenaars (misschien) van plan is om zijn woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak, bedraagt dit percentage bij de huurders 18%. Gezien het kleine aantal huurders in onze steekproef, dienen we voorzichtig om te springen met de interpretatie van deze gegevens. De voorgestelde percentages vormen dan ook slechts een indicatie.

Tabel 12: Plannen bijkomende woningbeveiliging naar eigenaarschap woning

		(Misschien) extra beveiliging	Geen extra beveiliging	Totaal	
				%	N
Eigenaar van woning/appartement		36,5	63,5	100	364
Huurder van woning/appartement		18,0	82,0	100	50
Totaal	%	34,3	65,7	100	
P=.010	N	142	272		414

We vinden geen verband tussen de plannen van de respondent om zijn woning bijkomend te laten beveiligen en de achtergrondkenmerken geslacht, opleidingsniveau en slachtofferschap (poging tot) inbraak.

3.2.3 Wie heeft informatie vergaard rond woningbeveiliging?

Om na te gaan wie het best geïnformeerd is rond inbraakbeveiliging, hercoderen we de variabele 'informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord' tot twee categorieën: respondenten die de voorbije 12 maanden geen informatie gelezen of gehoord hebben rond dit onderwerp en personen die hierover minstens een keer informatie gelezen of gehoord hebben. We kruisen deze dummyvariabele met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, woonplaats, opleidingsniveau, slachtofferschap (poging tot) inbraak en eigenaarschap van de woning.

Respondenten uit de jongste leeftijdscategorie hebben zich het afgelopen jaar het minst geïnformeerd over inbraakbeveiliging: bijna 74% van de 15 tot 25-jarigen heeft het afgelopen jaar geen informatie gelezen of gehoord over de beveiliging van de woning tegen inbraak. Geïnterviewden tussen 46 en 65 jaar hebben het meest informatie gelezen of gehoord rond inbraakbeveiliging.

Tabel 13: Informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord, naar leeftijd

		Geen informatie gelezen of gehoord	Minstens een keer informatie gelezen of gehoord	Totaal	
				%	N
15-25		73,7	26,3	100	57
26-45		38,1	61,9	100	155
46-65		32,2	67,8	100	180
65+		43,4	56,6	100	76
Totaal	%	41,0	59,0	100	
P=.000	N	192	276		468

Geïnterviewden die eigenaar zijn van hun woning/appartement hebben het afgelopen jaar vaker informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord dan huurders, zo toont tabel 14. Gezien het kleine aantal huurders in onze steekproef, dienen we voorzichtig om te springen met de interpretatie van deze gegevens. De voorgestelde percentages vormen dan ook slechts een indicatie.

Tabel 14: Informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord, naar eigenaarschap woning

		Geen informatie gelezen of gehoord	Minstens een keer informatie gelezen of gehoord	Totaal	
				%	N
Eigenaar van woning/appartement		35,7	64,3	100	364
Huurder van woning/appartement		55,3	44,7	100	47
Totaal	%	38,0	62,0	100	
P=.009	N	156	255		411

Voor de kenmerken geslacht, woonplaats, opleidingsniveau en slachtofferschap (poging tot) inbraak vinden we geen samenhang met de plannen om de woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak.

3.3 Woningtoezicht

Tijdens een lange afwezigheid of vakantie kunnen burgers de politie vragen om hun woning extra in de gaten te houden en eventuele onregelmatigheden te melden aan een contactpersoon. Aangezien dit woningtoezicht mogelijk een belangrijke rol speelt in het proces van inbraakpreventie, vroegen we de respondenten of zij de afgelopen vijf jaar gebruik gemaakt hebben van deze dienst. Uit tabel 15 blijkt dat dit bij 14% van de geïnterviewden het geval is.

Tabel 15: Afgelopen vijf jaar woningtoezicht aangevraagd

	N	%
Ja	66	14,0
Nee	407	86,0
Totaal	473	100

Om te achterhalen wie een beroep heeft gedaan op de dienst woningtoezicht, kruisen we de variabele 'woningtoezicht aangevraagd in de afgelopen vijf jaar' met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, woonplaats, opleidingsniveau, slachtofferschap (poging tot) inbraak en eigenaarschap woning.

Tabel 16 toont dat mannen (17%) de afgelopen vijf jaar vaker woningtoezicht hebben aangevraagd dan vrouwen (10%). Het aandeel respondenten jonger dan 45 jaar dat de afgelopen vijf jaar woningtoezicht heeft aangevraagd ligt significant lager dan het percentage 45-plussers dat de afgelopen vijf jaar gebruik gemaakt heeft van de dienst.

Tabel 16: Afgelopen vijf jaar woningtoezicht aangevraagd naar geslacht

		Ja	Nee	Totaal	
		%	%	%	N
Man		17,4	82,6	100	241
Vrouw		10,3	89,7	100	232
Totaal	%	14,0	86,0	100	
P=.026	N	66	407		473

Tabel 17: Afgelopen vijf jaar woningtoezicht aangevraagd naar leeftijd

		Ja	Nee	Totaal	
				%	N
15-25		8,9	91,1	100	56
26-45		9,0	91,0	100	156
46-65		18,0	82,0	100	183
65+		17,9	82,1	100	78
Totaal	%	14,0	86,0	100	
P=.047	N	66	407		473

Verder blijkt uit onze analyses dat geïnterviewden die eigenaar zijn van hun woning of appartement vaker gebruik hebben gemaakt van de dienst woningtoezicht in de afgelopen vijf jaar dan respondenten die hun woning of appartement huren. Terwijl 16% van de eigenaars de afgelopen vijf jaar de politie heeft ingeschakeld om zijn/haar woning in de gaten te houden bij een lange afwezigheid, bedraagt dit percentage bij de huurders 2%. Opnieuw wijzen we erop dat het aantal huurders in ons databestand relatief klein is, waardoor we voorzichtig dienen om te springen met deze cijfers.

Tabel 18: Afgelopen vijf jaar woningtoezicht aangevraagd naar eigenaarschap woning

		Ja	Nee	Totaal	
				%	N
Eigenaar van woning/appartement		16,1	83,9	100	367
Huurder van woning/appartement		2,0	98,0	100	50
Totaal	%	14,4	85,6	100	
P=.008	N	60	357		417

Geïnterviewden die slachtoffer geworden zijn van een (poging tot) inbraak hebben de afgelopen vijf jaar vaker gebruik gemaakt van de dienst woningtoezicht van de lokale politie. Gezien het kleine aantal slachtoffers van (poging tot) inbraak dienen we voorzichtig te zijn met de interpretatie van deze gegevens. De weergegeven percentages vormen slechts een indicatie.

Tabel 19: Afgelopen vijf jaar woningtoezicht aangevraagd naar slachtofferschap (poging tot) inbraak

		Ja	Nee	Totaal	
				%	N
Slachtoffer		34,8	65,2	100	23
Geen slachtoffer		12,4	87,6	100	370
Totaal	%	13,7	86,3	100	
P=.003	N	54	339		393

3.4 Technopreventief advies

Om de verbeterpunten te identificeren in de beveiliging van hun woning, kunnen burgers technopreventief advies aanvragen bij de politie. Maar maken de burgers ook effectief gebruik van deze dienst? Om dat te achterhalen, vroegen we de geïnterviewden of ze de afgelopen vijf jaar advies hadden aangevraagd bij de politie over de beveiliging van hun woning tegen inbraak. De antwoordverdelingen worden weergegeven in tabel 20

Tabel 20: Afgelopen vijf jaar technopreventief advies aangevraagd

	N	%
Ja	36	7,7
Nee	431	92,3
Totaal	467	100

Bijna 8% van de respondenten heeft de afgelopen vijf jaar technopreventief advies aangevraagd bij de politie. Gezien dit kleine aantal worden de resultaten niet verder opgesplitst naar de achtergrondkenmerken.

4. Verkeer

4.1 Inleiding

Verkeersongevallen, geluidsoverlast van het wegverkeer of alcoholcontroles: verkeersthema's zijn moeilijk weg te denken uit de huidige maatschappelijke context. Dat mensen wakker liggen van verkeer in het algemeen en verkeersveiligheid in het bijzonder, bleek onder meer uit de vorige edities van de Veiligheidsscan (Van Craen & Ackaert 2004). Het was dan ook aangewezen om de verkeersproblematiek in deze derde editie van het onderzoek uitvoerig te behandelen. Concreet werden drie thema's bevraagd: verkeersproblemen in de politiezone, verkeersvoorzieningen in de politiezone en de visie op alcohol- en snelheidscontroles. We behandelen deze onderwerpen achtereenvolgens. Naast een overzicht van de algemene bevindingen, splitsen we de resultaten telkens op naar geslacht, leeftijd en gemeente/stad.

4.2 Verkeersproblemen in de zone

4.2.1 Algemeen

Om een beeld te kunnen schetsen van de omvang van verkeersproblemen in de politiezone Kanton Borgloon, vroegen we de respondenten hoe vaak ze het afgelopen jaar in hun buurt in contact waren gekomen met een aantal specifieke verkeersproblemen:

- Hoeveel keer was u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont getuige van een verkeersongeval?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden het gevoel gehad dat men te snel reed in de buurt waar u woont?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont geluidsoverlast ondervonden van het wegverkeer?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden vastgesteld dat er in de buurt waar u woont 's avonds fietsers en bromfietsers zonder licht rondreden?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden vastgesteld dat er in de buurt waar u woont voertuigen fout geparkeerd stonden?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont overlast ondervonden van opgefokte bromfietsen?
- Hoeveel keer heeft u zich de voorbije 12 maanden gestoord aan de onoverzichtelijkheid van kruispunten in uw buurt?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont overlast ondervonden van zwaar vervoer zoals vrachtwagens, zware transporten...?

Het ging om gesloten vragen. Respondenten konden kiezen uit de antwoordcategorieën 'nooit', 'één keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls'. Voor de verkeersproblemen die ook in 2004 werden bevraagd, is het mogelijk om de vergelijking te maken met de huidige meting.

Tabel 21: Verkeersproblemen in de zone

	Verkeersongeval		Te snel rijden		(Brom-)fietsers zonder licht	
	Scan 2004	Scan 2011	Scan 2004	Scan 2011	Scan 2004	Scan 2011
Nooit	84,5	78,9	22,3	18,9	59,1	62,7
Eén keer of enkele keren	13,3	17,3	19,6	16,8	24,2	22,4
Meerdere keren	2,2	3,4	19,1	25,1	7,5	10,3
Dikwijls	0,0	0,2	19,4	19,3	6,1	3,1
Zeer dikwijls	0,0	0,2	19,6	20,0	3,1	1,5
Totaal	%	100	100	100	100	100
	N	413	475	413	471	456
Chi ²	NS		NS		P=.051	

	Fout parkeren		Opgefokte bromfietsen	
	Scan 2004	Scan 2011	Scan 2004	Scan 2011
Nooit	68,3	70,9	74,6	69,7
Eén keer of enkele keren	17,2	14,2	15,5	18,2
Meerdere keren	5,8	6,7	6,8	7,6
Dikwijls	5,3	4,3	1,9	3,5
Zeer dikwijls	3,4	3,9	1,2	1,1
Totaal	%	100	100	100
	N	413	464	462
Chi ²	NS		NS	

De verkeersproblemen die ook in 2004 gemeten werden, worden weergegeven in tabel 21. We constateren dat het percentage respondenten dat in de eigen woonbuurt (brom)fietsers zonder licht heeft opgemerkt, is afgenomen van 41% naar 37%. Vooral het aandeel ondervraagden dat dikwijls of zeer dikwijls (brom)fietsers zonder licht heeft vastgesteld is afgenomen. Ook met betrekking tot foutparkeerders lijkt op het eerste gezicht een lichte vooruitgang geboekt te zijn. De verschillen met 2004 zijn echter niet statistisch significant. Uit de bevindingen blijkt verder dat veel mensen wakker liggen van het snelheidsprobleem in hun woonbuurt: meer dan 80% van de respondenten heeft het afgelopen jaar het gevoel gehad dat er te snel gereden werd in de woonbuurt. Ongeveer vier op tien respondenten geeft aan dat dit dikwijls of zeer dikwijls gebeurde. Deze percentages verschillen niet significant van de meting van 2004. Ook met betrekking tot verkeersongevallen en opgefokte bromfietsen stellen we geen significante verschillen vast ten opzichte van de vorige meting.

Tabel 22: Geluidsoverlast wegverkeer, onoverzichtelijkheid kruispunten en zwaar vervoer

		Geluidsoverlast wegverkeer	Onoverzichtelijkheid kruispunten	Zwaar vervoer
Nooit		62,1	65,3	49,4
Eén keer of enkele keren		17,9	12,6	19,6
Meerdere keren		10,9	10,9	12,9
Dikwijls		4,6	4,9	10,3
Zeer dikwijls		4,4	6,4	7,8
Totaal	%	100	100	100
	N	475	470	474

De resultaten voor de nieuwe items leren ons dat zwaar vervoer een bekommernis is van behoorlijk wat inwoners van de politiezone Kanton Borgloon: iets meer dan de helft van de respondenten heeft zich het voorbije jaar in de eigen woonbuurt gestoord aan zwaar vervoer zoals vrachtwagens of zware transporten, 18% heeft hier (zeer) dikwijls overlast van ondervonden. Van de geïnterviewden heeft 38% geluidsoverlast ondervonden van het wegverkeer, 35% heeft zich minstens een keer gestoord aan de onoverzichtelijkheid van kruispunten. Iets meer dan 11% van de respondenten heeft zich (zeer) dikwijls geërgerd aan onoverzichtelijke kruispunten in de eigen woonbuurt.

4.2.2 Beleving van verkeersproblemen naar geslacht, leeftijd en gemeente

Naast het algemene overzicht van de verkeersproblemen, is het ook interessant om de resultaten op te splitsen naar geslacht, leeftijd en gemeente/stad. Hiertoe hercoderen we de verkeersitems tot dummyvariabelen: de eerste categorie bevat de respondenten die 'nooit' antwoordden, de tweede categorie bevat de respondenten die 'één keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls' antwoordden. Deze dummy's kruisen we met de achtergrondvariabelen.

Uit tabel 23 blijkt dat mannen het afgelopen jaar vaker foutparkeerders hebben vastgesteld dan vrouwen, al is dit verschil slechts significant op het .1-niveau. Voor de andere onderzochte verkeersproblemen stellen we geen significante verschillen vast tussen mannen en vrouwen.

Tabel 23: Verkeersproblemen naar geslacht

Fout parkeren				
		Niet vastgesteld	Wel vastgesteld	Totaal
				% N
Man		67,4	32,6	100 236
Vrouw		74,6	25,4	100 228
Totaal	%	70,9	29,1	100
P=.088	N	329	135	464

De beleving van verkeersproblemen verschilt sterker tussen de verschillende leeftijdscategorieën. Zo zijn respondenten uit de twee jongste leeftijdscategorieën vaker dan 45-plussers getuige van een verkeersongeval. Naarmate de respondenten jonger zijn, hebben meer geïnterviewden 's avonds (brom)fietsers zonder licht vastgesteld en merkten ze vaker foutparkeerders op. Aan geluidsoverlast van het wegverkeer storen jongeren zich het minst: terwijl 24% van de 15 tot 25-jarigen geluidsoverlast ondervindt van het wegverkeer, ligt dit percentage bij de 26 tot 45-jarigen met 46% bijna dubbel zo hoog. Ook zwaar vervoer lijkt vooral voor 26-45-jarigen een bron van ergernis. Bijna 60% van de ondervraagden uit deze leeftijdscategorie heeft hier het afgelopen jaar overlast van ondervonden.

Tabel 24: Verkeersproblemen naar leeftijd

Verkeersongeval				
		Geen getuige	Wel getuige	Totaal
				% N
15-25		70,2	29,8	100 57
26-45		72,4	27,6	100 156
46-65		85,2	14,8	100 183
65+		83,5	16,5	100 79
Totaal	%	78,9	21,1	100
P=.007	N	375	100	475
Geluidsoverlast wegverkeer				
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal
				% N
15-25		75,9	24,1	100 58
26-45		53,8	46,2	100 156
46-65		63,9	36,1	100 183
65+		64,1	35,9	100 78
Totaal	%	62,1	37,9	100
P=.023	N	295	180	475
(Brom-)fietsers zonder licht				
		Niet vastgesteld	Wel vastgesteld	Totaal
				% N
15-25		48,3	51,7	100 58
26-45		57,4	42,6	100 155
46-65		64,7	35,3	100 170
65+		80,8	19,2	100 73
Totaal	%	62,7	37,3	100
P=.001	N	286	170	456

Fout parkeren					
		Niet vastgesteld	Wel vastgesteld	Totaal	
				%	N
15-25		56,1	43,9	100	57
26-45		68,2	31,8	100	154
46-65		71,2	28,8	100	177
65+		86,8	13,2	100	76
Totaal	%	70,9	29,1	100	
P=.001	N	329	135		464
Zwaar vervoer					
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal	
				%	N
15-25		51,7	48,3	100	58
26-45		40,4	59,6	100	156
46-65		52,5	47,5	100	181
65+		58,2	41,8	100	79
Totaal	%	49,4	50,6	100	
P=.039	N	234	240		474

Wanneer we de resultaten opsplitsen naar gemeente/stad, stellen we vast dat overdreven snelheid in Wellen, Alken en Kortesseem een grotere bron van ergernis is dan in de andere gemeenten van de politiezone: respectievelijk 89%, 84% en 83% van de respondenten heeft het afgelopen jaar minstens een keer het gevoel gehad dat er te snel gereden werd in zijn woonbuurt. Bromfietzers en fietsers zonder licht lijken vaker vastgesteld te worden in Alken en Wellen, opgefokte bromfietsen vormen vooral in Wellen een bron van overlast. In Borgloon is het aandeel respondenten dat zich het afgelopen jaar gestoord heeft aan opgefokte bromfietsen het laagst. In Alken en Kortesseem zijn onoverzichtelijke kruispunten een grotere bron van ergernis dan in de andere gemeenten van de politiezone: telkens 42% van de ondervraagden heeft zich er de twaalf maanden voor de enquête aan gestoord.

Tabel 25: Verkeersproblemen naar gemeente

Overdreven snelheid					
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal	
				%	N
Alken		15,6	84,4	100	122
Heers		24,2	75,8	100	66
Borgloon		25,8	74,2	100	120
Kortesseem		17,0	83,0	100	88
Wellen		10,7	89,3	100	75
Totaal	%	18,9	81,1	100	
P=.052	N	89	382		471
(Brom-)fietsers zonder licht					
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal	
				%	N
Alken		46,3	53,7	100	123
Heers		75,0	25,0	100	64
Borgloon		73,5	26,5	100	113
Kortesseem		70,1	29,9	100	87
Wellen		53,6	46,4	100	69
Totaal	%	62,7	37,3	100	
P=.000	N	286	170		456
Opgefokte bromfietsen					
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal	
				%	N
Alken		63,7	36,3	100	124
Heers		71,2	28,8	100	66
Borgloon		81,5	18,5	100	119
Kortesseem		71,3	28,7	100	87
Wellen		56,1	43,9	100	66
Totaal	%	69,7	30,3	100	
P=.003	N	322	140		462
Onoverzichtelijkheid kruispunten					
		Niet gestoord	Wel gestoord	Totaal	
				%	N
Alken		57,6	42,4	100	125
Heers		66,7	33,3	100	66
Borgloon		79,3	20,7	100	116
Kortesseem		58,0	42,0	100	88
Wellen		64,0	36,0	100	75
Totaal	%	65,3	34,7	100	
P=.004	N	307	163		470

4.3 Verkeersvoorzieningen in de zone

4.3.1 Algemeen

Naast de verkeersproblemen in de zone werd in de vragenlijst ook gepeild naar de aanwezigheid van bepaalde voorzieningen in het verkeer. Aan de respondenten werd gevraagd of volgende voorzieningen 'veel te veel', 'te veel', 'voldoende', 'te weinig' of 'veel te weinig' aanwezig zijn in de buurt waar zij wonen⁵:

- Parkeerplaatsen
- Straatverlichting
- Zebrapaden
- Fietspaden
- Voetpaden
- Verkeersremmers zoals drempels, bloembakken, paaltjes,...

Tabel 26 geeft de mening van de respondenten over de verkeersvoorzieningen in hun buurt weer. Klachten zijn er het meest over fietspaden: 48% van de geïnterviewden (die zich over deze voorziening uitspreken) is van oordeel dat er (veel) te weinig fietspaden zijn in de buurt waar ze wonen. Respectievelijk 40% en 32% van de respondenten met een mening, vindt dat er (veel) te weinig voetpaden dan wel parkeerplaatsen zijn in hun buurt. Bijna 31% van de geïnterviewden vraagt meer zebrapaden in de eigen woonbuurt. We merken wel op dat 15% van de respondenten geen mening had over deze vraag. Bij de vraag over het aanbod verkeersremmers worden de percentages aan beide kanten van de schaal relevant: terwijl een vijfde van de geënquêteerden vindt dat er (veel) te veel verkeersremmers zijn, vindt 21% dat er (veel) te weinig verkeersremmers zijn. Ook hier stellen we vast dat een relatief groot aandeel van 10% van de respondenten deze vraag niet beantwoord heeft. Het aantal klachten over straatverlichting is beperkt: 86% van de respondenten vindt dat er voldoende straatverlichting is in hun woonbuurt.

⁵ Aangezien deze vragen niet opgenomen waren in de vragenlijst van 2004 is het onmogelijk om een vergelijking te maken met de toenmalige meting.

Tabel 26: Verkeersvoorzieningen in de buurt

		Parkeerplaatsen	Straatverlichting	Zebrapaden
Veel te veel		0,2	0,4	0,5
Te veel		0,7	2,5	0,0
Voldoende		67,3	86,1	68,9
Te weinig		25,3	8,8	25,2
Veel te weinig		6,5	2,1	5,4
Totaal	%	100	100	100
	N	459	475	405
		Fietspaden	Voetpaden	Verkeersremmers
Veel te veel		0,2	0,5	3,3
Te veel		0,2	0,0	16,6
Voldoende		51,5	60,0	59,7
Te weinig		32,9	29,0	13,8
Veel te weinig		15,2	10,6	6,8
Totaal	%	100	100	100
	N	435	435	429

4.3.2 Tevredenheid over voorzieningen naar geslacht, leeftijd en gemeente

Mogelijk verschilt de tevredenheid over de verkeersvoorzieningen naargelang het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten. Om dit te onderzoeken, hercoderen we de verschillende voorzieningenitems tot drie categorieën. We voegen de categorieën 'veel te veel' en 'te veel' samen, alsook 'veel te weinig' en 'te weinig'. Vervolgens kruisen we de gehercodeerde variabelen met de variabelen geslacht, leeftijd en gemeente/stad. Bij de χ^2 -analyse voor de vragen waarop nauwelijks respondenten 'te veel' of 'veel te veel' antwoordden, laten we die enkelingen buiten beschouwing. De zeer kleine aantallen in de cellen kunnen de statistische analyse immers verstoren.

Tabel 27 maakt duidelijk dat vrouwen minder tevreden zijn over het aantal fietspaden dan mannen: meer vrouwen dan mannen vragen om bijkomende fietspaden. Over het aantal verkeersremmers zijn de mannen dan weer minder tevreden. Terwijl 65% van de vrouwen tevreden is over het aanbod verkeersremmers, bedraagt dit percentage bij de mannen 55%. Zowel het aandeel mannen dat vindt dat er te veel verkeersremmers zijn, als het aandeel dat vindt dat er te weinig zijn, is groter dan het aandeel vrouwen.

Tabel 27: Tevredenheid naar geslacht

Fietspaden						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man			57,3	42,7	100	225
Vrouw			45,7	54,3	100	208
Totaal	%		51,7	48,3	100	
P=.015	N		224	209		433
Verkeersremmers						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man		23,6	54,7	21,8	100	225
Vrouw		15,7	65,2	19,1	100	204
Totaal	%	19,8	59,7	20,5	100	
P=.058	N	85	256	88		429

Uit tabel 28 leiden we af dat de tevredenheid over het aantal fietspaden samenhangt met de leeftijd. Voornamelijk personen tussen 46 en 65 jaar zijn van oordeel dat er te weinig fietspaden zijn in hun woonbuurt. Hoewel jongeren en 65-plussers het minst om bijkomende fietspaden vragen, stellen we vast dat in deze groepen ongeveer 40% van oordeel is dat het aanbod fietspaden te beperkt is.

Tabel 28: Tevredenheid naar leeftijd

Fietspaden						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
15-25			61,4	38,6	100	57
26-45			51,7	48,3	100	145
46-65			44,7	55,3	100	161
65+			60,0	40,0	100	70
Totaal	%		51,7	48,3	100	
P=.065	N		224	209		433

Met uitzondering van verkeersremmers verschilt de tevredenheid over alle verkeersvoorzieningen tussen de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone Kanton Borgloon. Over het aanbod parkeerplaatsen zijn voornamelijk de respondenten uit Borgloon, Kortesseem en Wellen ontevreden. Respectievelijk 38%, 39% en 37% van de ondervraagden zou graag meer parkeerplaatsen zien in zijn eigen woonbuurt. De tevredenheid over straatverlichting is het grootst in Kortesseem en Wellen: respectievelijk 7% en 1% van de respondenten is van oordeel dat er te weinig straatverlichting is in de eigen woonbuurt. Met betrekking tot het aanbod zebrapaden en fietspaden stellen we vast dat de geïnterviewden uit Wellen significant minder tevreden zijn dan de respondenten uit de andere gemeenten. In Kortesseem is de tevredenheid over fietspaden het hoogst: 71% van de respondenten vindt dat er voldoende fietspaden zijn in hun woonbuurt. Tot slot vindt bijna drie vierde van de ondervraagden uit Borgloon dat er

voldoende voetpaden zijn in hun woonomgeving. In Wellen zou daarentegen 58% van de respondenten het aanbod voetpaden liever zien toenemen.

Tabel 29: Tevredenheid naar gemeente/stad

Parkeerplaatsen					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Alken			76,0	24,0	100 121
Heers			77,8	22,2	100 63
Borgloon			61,9	38,1	100 118
Kortesseem			61,2	38,8	100 85
Wellen			63,2	36,8	100 68
Totaal	%		67,9	32,1	100
P=.028	N		309	146	455
Straatverlichting					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Alken			84,3	15,7	100 121
Heers			85,7	14,3	100 63
Borgloon			85,6	14,4	100 118
Kortesseem			93,0	7,0	100 86
Wellen			98,6	1,4	100 73
Totaal	%		88,7	11,3	100
P=.012	N		409	52	461
Zebapaden					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Alken			72,1	27,9	100 111
Heers			62,1	37,9	100 58
Borgloon			77,8	22,2	100 99
Kortesseem			73,4	26,6	100 79
Wellen			50,0	50,0	100 56
Totaal	%		69,2	30,8	100
P=.004	N		279	124	403
Fietspaden					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Alken			46,1	53,9	100 115
Heers			52,5	47,5	100 61
Borgloon			61,0	39,0	100 105
Kortesseem			70,9	29,1	100 86
Wellen			21,2	78,8	100 66
Totaal	%		51,7	48,3	100
P=.000	N		224	209	433

Voetpaden						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Alken			51,8	48,2	100	114
Heers			65,6	34,4	100	64
Borgloon			72,6	27,4	100	106
Kortesseem			65,9	34,1	100	85
Wellen			42,2	57,8	100	64
Totaal	%		60,3	39,7	100	
P=.000	N		261	172		433

4.4 Alcohol- en snelheidscontroles

4.4.1 Alcoholcontroles

De provincie Limburg zet sterk in op het terugdringen van rijden onder invloed. Zo werd in 2006 onder meer de SLim-campagne op poten gezet om het aantal dronken bestuurders terug te dringen. Gezien het belang van dit thema werd, in samenspraak met de medewerkers van de provincie en de beleidsverantwoordelijken van de politiezones, gekozen om deze problematiek uitgebreider aan bod te laten komen in deze derde editie van de Veiligheidsscan. In de eerste plaats gingen we na hoeveel keer mensen de voorbije 12 maanden hebben moeten blazen bij een alcoholcontrole en peilden we naar de houding ten aanzien van het aantal alcoholcontroles. Daarnaast onderzochten we in welke mate inwoners vertrouwd zijn met de SLim-campagne.

De mate waarin mensen werden onderworpen aan een alcoholcontrole wordt weergegeven in de hiernavolgende tabel. In de politiezone Kanton Borgloon werd bijna 15% van de respondenten het voorbije jaar geconfronteerd met (minstens) een alcoholcontrole, 2% zegt drie keer of vaker gecontroleerd te zijn op rijden onder invloed.

Tabel 30: Confrontatie met alcoholcontroles

	N	%
0	406	85,5
1	46	9,7
2	13	2,7
3	6	1,3
>3	4	0,8
Totaal	475	100

Beleidsmatig is de vraag naar het draagvlak waarop de politie bepaalde controles uitvoert uitermate relevant. Aan de respondenten werd dan ook gevraagd naar hun mening over het aantal controles. De hiernavolgende tabel geeft de resultaten weer. We stellen vast dat in de politiezone Kanton Borgloon 36% van de respondenten van oordeel is dat er (veel) te weinig alcoholcontroles zijn, 58% is tevreden over het aantal alcoholcontroles.

Tabel 31: Tevredenheid over volume alcoholcontroles

	N	%
Veel te veel	7	1,5
Te veel	19	4,2
Voldoende	264	58,0
Te weinig	127	27,9
Veel te weinig	38	8,4
Totaal	455	100

Mogelijk verschilt de mening over het aantal alcoholcontroles naargelang het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten. Om dit te onderzoeken, hercodeerden we dit item tot drie antwoordcategorieën: 'veel te veel' en 'te veel' voegen we samen, alsook 'veel te weinig' en 'te weinig'. Vervolgens kruisen we de gehercodeerde variabele met de variabelen geslacht, leeftijd en woonplaats.

Het draagvlak van deze controles varieert niet naar geslacht en woonplaats, maar wel naar leeftijd. De hiernavolgende tabel illustreert dit. We stellen vast dat de vraag naar bijkomende alcoholcontroles het meeste steun krijgt bij 65-plussers: 56% van de respondenten uit deze leeftijdscategorie pleit voor bijkomende alcoholcontroles. Geïnterviewden tussen 46 en 65 jaar zijn het meest tevreden over het aantal alcoholcontroles.

Tabel 32: Vraag naar alcoholcontroles naar leeftijd

Alcoholcontroles						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
15-25		7,4	57,4	35,2	100	54
26-45		8,5	58,8	32,7	100	153
46-65		2,8	65,3	31,8	100	176
66-80		5,6	38,9	55,6	100	72
Totaal	%	5,7	58,0	36,3	100	
P=.003	N	26	264	165		455

Om te onderzoeken in welke mate inwoners van de politiezone Kanton Borgloon vertrouwd zijn met de campagne van de provincie Limburg die het rijden onder invloed wil bestrijden, vroegen we hen naar de naam van de campagne. Tabel 33 toont dat 13% van de geïnterviewden weet dat het om de SLim-campagne gaat, 53% van de respondenten antwoordde 'weet niet' op deze vraag. Bijna een derde van de geïnterviewden vermeldde 'BOB' als antwoord, iets meer dan 2% associeerde de campagne met de Antwerpse WODKA-actie.

Tabel 33: Hoe heet de campagne van de provincie Limburg die het rijden onder invloed van alcohol wil bestrijden?

	N	%
Goed antwoord	59	12,8
Fout antwoord	160	34,6
Weet niet	243	52,6
Totaal	462	100

4.4.2 Snelheidscontroles

Om de houding van de respondenten tegenover snelheidscontroles te achterhalen, werden twee vragen opgenomen in de vragenlijst:

- Wat vindt u in het algemeen van het aantal snelheidscontroles? Zijn er volgens u veel te veel, te veel, voldoende, te weinig of veel te weinig snelheidscontroles?
- Hoe staat u tegenover het aantal snelheidscontroles in uw gemeente/stad? Zijn er volgens u veel te veel, te veel, voldoende, te weinig of veel te weinig snelheidscontroles in uw gemeente/stad?

Tabel 34 geeft de mening weer van de respondenten over het aantal snelheidscontroles. We merken op dat een meerderheid van de geïnterviewden tevreden is over het aantal snelheidscontroles, zowel in het algemeen als over het aantal snelheidscontroles in de gemeente/stad. Telkens pleit een aandeel van 29-30% voor een toename van het aantal snelheidscontroles.

Tabel 34: Houding tegenover het aantal snelheidscontroles

	Algemeen		Gemeente/stad	
	N	%	N	%
Veel te veel	17	3,7	15	3,3
Te veel	52	11,4	39	8,6
Voldoende	254	55,7	263	58,2
Te weinig	103	22,6	104	23,0
Veel te weinig	30	6,6	31	6,9
Totaal	456	100	452	100

In overeenstemming met de analyse over de alcoholcontroles gaan we ook voor de mening over het aantal snelheidscontroles na of er een samenhang bestaat met de variabelen geslacht, leeftijd en woonplaats. We hercoderen de items met betrekking tot snelheidscontroles tot drie antwoordcategorieën door 'veel te veel' en 'te veel' samen te voegen, alsook 'veel te weinig' en 'te weinig'.

Tabel 35 toont ons dat de vraag naar snelheidscontroles in het algemeen groeit met de leeftijd. Terwijl 18% van de 15 tot 25-jarigen vindt dat er te weinig snelheidscontroles zijn, groeit dit percentage aan tot 60% bij de 65-plussers. Ook met betrekking tot de

snelheidscontroles in de gemeente/stad stellen we vast dat vooral de oudste leeftijdscategorie pleit voor meer controles.

Tabel 35: Houding tegenover snelheidscontroles naar leeftijd

Algemeen						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
15-25		23,2	58,9	17,9	100	56
26-45		22,2	56,9	20,9	100	153
46-65		10,4	62,4	27,2	100	173
65+		5,4	35,1	59,5	100	74
Totaal	%	15,1	55,7	29,2	100	
P=.000	N	69	254	133		456
Gemeente/stad						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
15-25		19,3	57,9	22,8	100	57
26-45		16,0	62,7	21,3	100	150
46-65		9,2	60,1	30,6	100	173
65+		4,2	44,4	51,4	100	72
Totaal	%	11,9	58,2	29,9	100	
P=.000	N	54	263	135		452

5 Leefbaarheidsproblemen

5.1 Inleiding

Verschillende studies tonen een samenhang aan tussen gevoelens van onveiligheid en overlastervaringen zoals geluidsoverlast, vandalisme of verkrotting (Elchardus, Smits & Kuppens 2003; Albers & Teller 2006; Vancluysen, Van Craen & Ackaert 2010). In de vragenlijst komt het thema overlast dan ook uitvoerig aan bod. In de eerste plaats gaan we na hoe vaak de respondenten zich de afgelopen twaalf maanden gestoord hebben aan een aantal overlastfenomenen. We zoeken ook een antwoord op de vraag of hierin een verschil bestaat tussen mannen en vrouwen, jongeren en ouderen en tussen de verschillende gemeenten van de politiezone Kanton Borgloon. Daarnaast peilden we in de vragenlijst naar het voorkomen van een aantal voorvallen die mensen als storend kunnen ervaren. In een tweede paragraaf gaan we dieper in op deze resultaten.

5.2 Overlastervaringen

5.2.1 Overlastervaringen in de zone

Om een zicht te krijgen op de overlast die respondenten ervaren, peilden we in de vragenlijst naar de mate waarin zij zich de voorbije 12 maanden gestoord hebben aan bepaalde leefbaarheidsproblemen. Concreet wilden we weten of mensen zich het voorbije jaar 'nooit', 'één keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls' gestoord hebben aan:

- Druggebruik of drughandel
- Hondenpoep op straten en pleinen
- Rondslingerend vuilnis op straten en pleinen
- Geurhinder
- Geluidsoverlast van het uitgaansleven
- Rondhangende jongeren
- Loslopende honden
- Zwerfkatten
- Verkrotting van gebouwen en woningen
- Graffiti

In vergelijking met de eerste editie van de Veiligheidsscan worden in belangrijke mate dezelfde overlastitems bevraagd. Wel werd de rubriek 'dreigende dieren' vervangen door het meer concrete item 'loslopende honden'. Op vraag van de politiezones werd tevens gepeild naar de mate waarin mensen zich de afgelopen 12 maanden in hun buurt gestoord hebben aan zwerfkatten. Ook de vragen met betrekking tot graffiti en verkrotting van gebouwen en woningen werden toegevoegd aan de vragenlijst.

Tabel 36: Evolutie leefbaarheidsproblemen

	Drugsoverlast		Hondenpoep		Zwerfvuil	
	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011
Nooit	92,0	87,7	64,4	57,0	49,6	37,3
Eén keer of enkele keren	5,1	6,4	19,9	19,5	23,5	21,5
Meerdere keren	1,7	4,2	5,6	15,0	12,8	19,8
Dikwijls	1,2	1,3	4,8	5,1	7,7	12,0
Zeer dikwijls	0,0	0,4	5,3	3,4	6,3	9,3
Totaal	%	100	100	100	100	100
	N	413	456	413	413	474
Chi ²	NS		P=.000		P=.000	

	Geurhinder		Geluidsoverlast uitgaansleven		Rondhangende jongeren	
	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011
Nooit	71,9	71,4	87,7	81,0	88,9	83,3
Eén keer of enkele keren	16,0	14,2	7,0	13,3	4,8	8,4
Meerdere keren	7,3	8,9	3,4	3,6	4,6	6,3
Dikwijls	2,2	2,5	1,2	0,8	1,5	1,3
Zeer dikwijls	2,7	3,0	0,7	1,3	0,2	0,6
Totaal	%	100	100	100	100	100
	N	413	472	413	413	474
Chi ²	NS		P=.032		NS	

Uit tabel 36 blijkt dat de overlastproblematiek de voorbije jaren op enkele vlakken veranderd is in de ogen van de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon. De cijfers tonen aan dat 43% van de respondenten zich het jaar voor de enquête minstens een keer gestoord heeft aan hondenpoep. In 2004 bedroeg dit percentage 36%. We stellen vast dat vooral het aandeel respondenten dat zich meerdere keren heeft geërgerd aan hondenpoep is toegenomen ten opzichte van de vorige meting. Het percentage geïnterviewden dat zich er zeer dikwijls aan gestoord heeft, is afgenomen van 5% naar 3%. Ook aan zwerfvuil hebben meer geïnterviewden zich gestoord: terwijl in 2004 de helft van de ondervraagden overlast had ondervonden van zwerfvuil, loopt dit percentage op tot 63%. Daarmee is zwerfvuil de belangrijkste bron van overlast voor de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon. Tot slot merken we op dat het percentage geïnterviewden dat geluidsoverlast heeft ondervonden van het uitgaansleven, is toegenomen. Voor de overige overlastfenomenen stellen we geen significante verschillen vast ten opzichte van de meting uit 2004.

Tabel 37: Loslopende honden, zwervkatten, verkrotting en graffiti

		Loslopende honden	Zwervkatten	Verkrotting	Graffiti
Nooit		78,9	69,9	90,3	95,8
Eén keer of enkele keren		14,1	16,3	5,7	3,2
Meerdere keren		4,0	7,6	2,3	0,8
Dikwijls		1,9	2,8	0,6	0,2
Zeer dikwijls		1,1	3,4	1,1	0,0
Totaal	%	100	100	100	100
	N	475	471	473	473

Wanneer we kijken naar de overlastfenomenen die nog niet bevroegd werden in de politiezone Kanton Borgloon, stellen we vast dat 21% van de respondenten zich het afgelopen jaar gestoord heeft aan loslopende honden. Exact 4% van de respondenten stoort zich hier dikwijls of zeer dikwijls aan. Iets meer dan 30% van de respondenten heeft het afgelopen jaar overlast ondervonden van zwervkatten, 6% van de geïnterviewden stoorde zich hier (zeer) dikwijls aan. Verkrotting van gebouwen of woningen en graffiti vormen nauwelijks een bron van ergernis in de politiezone Kanton Borgloon: 90% heeft zich het voorbije jaar nooit gestoord aan verkrotting, bijna 96% van de respondenten ergerde zich geen enkele keer aan graffiti.

5.2.2 Wie stoort zich aan wat?

Om na te gaan of bepaalde bevolkingsgroepen zich meer storen aan de gemeten overlastfenomenen dan andere, hercoderen we de overlastvariabelen tot dummyvariabelen. We verdelen de respondenten met andere woorden in twee groepen: mensen die zich het afgelopen jaar nooit aan een bepaald voorval gestoord hebben en mensen die zich daar een keer tot zeer dikwijls aan geërgerd hebben. Vervolgens kruisen we deze variabelen met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en gemeente/stad. Respondenten die geen antwoord gaven, beschouwen we als 'missings'.

Voor de meeste items vinden we geen significant verschil tussen de antwoordverdeling van mannen en vrouwen uit de politiezone Kanton Borgloon. Slechts een item vertoont een (rand-)significante samenhang met het geslacht van de respondenten: graffiti. Uit tabel 38 leiden we af dat mannen zich in het jaar voorafgaand aan de bevraging vaker gestoord hebben aan graffiti dan vrouwen

Tabel 38: Overlastervaringen naar geslacht

		Graffiti		
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal
				% N
Man		94,2	5,8	100 241
Vrouw		97,4	2,6	100 232
Totaal	%	95,8	4,2	100
P=.082	N	453	20	473

Ook over de verschillende leeftijdscategorieën lijken verschillen te bestaan in overlastervaringen. Naarmate de respondenten jonger zijn, heeft een hoger percentage zich het voorbije jaar gestoord aan drugs, rondhangende jongeren en loslopende honden. Vooral respondenten tussen 26 en 45 jaar hebben overlast ondervonden van het uitgaansleven. We merken op dat senioren zich het minst storen aan elk van de vier leefbaarheidsproblemen.

Tabel 39: Overlastervaringen naar leeftijd

Drugs					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		82,5	17,5	100	57
26-45		84,0	16,0	100	150
46-65		89,4	10,6	100	170
65+		94,9	5,1	100	79
Totaal	%	87,7	12,3	100	
P=.053	N	400	56		456
Geluidsoverlast uitgaansleven					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		79,3	20,7	100	58
26-45		74,4	25,6	100	156
46-65		83,9	16,1	100	180
65+		88,6	11,4	100	79
Totaal	%	81,0	19,0	100	
P=.036	N	383	90		473
Rondhangende jongeren					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		65,5	34,5	100	58
26-45		83,9	16,1	100	155
46-65		86,3	13,7	100	182
65+		88,6	11,4	100	79
Totaal	%	83,3	16,7	100	
P=.001	N	395	79		474
Loslopende honden					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		67,2	32,8	100	58
26-45		75,6	24,4	100	156
46-65		83,0	17,0	100	182
65+		84,8	15,2	100	79
Totaal	%	78,9	21,1	100	
P=.027	N	375	100		475

Wanneer we de overlastervaringen vergelijken tussen de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone Kanton Borgloon, stellen we vast dat er voor zeven gemeten fenomenen verschillen bestaan tussen de gemeenten: drugs, hondenpoep, rondhangende jongeren, loslopende honden, zwervkatten, verkrotting en graffiti. Vooraleer we dieper ingaan op de concrete cijfers, wijzen we erop dat de interpretatie met de nodige voorzichtigheid dient te gebeuren aangezien per gemeente/stad een relatief beperkt aantal mensen geïnterviewd werd.

Uit tabel 40 blijkt dat in Borgloon relatief minder respondenten zich storen aan drugsoverlast, rondhangende jongeren, loslopende honden en zwervkatten. Hondenpoep is vooral voor de inwoners van Heers een bron van ergernis, respondenten uit Alken hebben zich hier het voorbije jaar het minst aan gestoord. Verder tonen de analyses aan dat geïnterviewden uit Kortesseem zich het minst geïrriteerd hebben aan verkrotting van gebouwen of woningen. In Heers en Wellen is de overlast hiervan het hoogst: respectievelijk 15% en 16% van de ondervraagden heeft zich het voorbije jaar gestoord aan verkrotting. In Alken storen meer mensen zich aan graffiti: terwijl dit percentage voor de andere gemeenten schommelt rond de 2 à 3%, heeft 9% van de respondenten uit Alken de afgelopen 12 maanden overlast ondervonden van graffiti.

Tabel 40: Overlastervaringen naar gemeente/stad

Drugs					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Alken		85,2	14,8	100	122
Heers		83,1	16,9	100	65
Borgloon		95,8	4,2	100	118
Kortesseem		88,0	12,0	100	83
Wellen		82,4	17,6	100	68
Totaal	%	87,7	12,3	100	
P=.028	N	400	56		456
Hondenpoep					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Alken		68,8	31,2	100	125
Heers		45,5	54,5	100	66
Borgloon		55,8	44,2	100	120
Kortesseem		52,8	47,2	100	89
Wellen		54,2	45,8	100	72
Totaal	%	57,0	43,0	100	
P=.020	N	269	203		472

Rondhangende jongeren					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Alken		83,9	16,1	100	124
Heers		87,9	12,1	100	66
Borgloon		92,5	7,5	100	120
Kortesseem		76,4	23,6	100	89
Wellen		72,0	28,0	100	75
Totaal	%	83,3	16,7	100	
P=.001	N	395	79		474
Loslopende honden					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Alken		80,8	19,2	100	125
Heers		77,3	22,7	100	66
Borgloon		90,8	9,2	100	120
Kortesseem		71,9	28,1	100	89
Wellen		66,7	33,3	100	75
Totaal	%	78,9	21,1	100	
P=.000	N	375	100		475
Zwerfkatten					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Alken		72,8	27,2	100	125
Heers		59,1	40,9	100	66
Borgloon		79,7	20,3	100	118
Kortesseem		62,9	37,1	100	89
Wellen		67,1	32,9	100	73
Totaal	%	69,9	30,1	100	
P=.019	N	329	142		471
Verkrotting					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Alken		92,8	7,2	100	125
Heers		84,8	15,2	100	66
Borgloon		91,5	8,5	100	118
Kortesseem		94,3	5,7	100	88
Wellen		84,2	15,8	100	76
Totaal	%	90,3	9,7	100	
P=.086	N	427	46		473

Graffiti					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Alken		91,1	8,9	100	124
Heers		98,5	1,5	100	65
Borgloon		97,5	2,5	100	120
Kortesseem		96,6	3,4	100	89
Wellen		97,3	2,7	100	75
Totaal	%	95,8	4,2	100	
P=.055	N	453	20		473

5.3 Vier specifieke leefbaarheidsproblemen in de zone

Om de leefbaarheidsproblemen in de politiezone gedetailleerd in kaart te brengen, vroegen we de respondenten hoe vaak volgende voorvallen de voorbije 12 maanden zijn voorgekomen in de buurt waar zij wonen: burenruzies, uit de hand gelopen familieruzies, vechtpartijen en opzettelijke beschadigingen van voorwerpen of gebouwen. Respondenten konden antwoorden met 'nooit', 'één keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls'.

Tabel 41: Vier specifieke leefbaarheidsproblemen

		Burenruzies		Familieruzies	
		Veiligheids- scan 2004	Veiligheids- scan 2011	Veiligheids- scan 2004	Veiligheids- scan 2011
Nooit		93,5	85,5	95,6	95,6
Eén keer of enkele keren		5,3	10,0	2,7	3,6
Meerdere keren		0,5	3,4	0,7	0,6
Dikwijls		0,0	0,6	0,2	0,2
Zeer dikwijls		0,7	0,4	0,7	0,0
Totaal	%	100	100	100	100
	N	413	470	413	473
Chi ²		P=.001		NS	
		Vechtpartijen		Beschadigingen	
		Veiligheids- scan 2004	Veiligheids- scan 2011	Veiligheids- scan 2004	Veiligheids- scan 2011
Nooit		98,8	96,8	95,6	90,2
Eén keer of enkele keren		1,2	2,5	4,1	8,1
Meerdere keren		0,0	0,4	0,2	1,3
Dikwijls		0,0	0,2	0,0	0,4
Zeer dikwijls		0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	%	100	100	100	100
	N	413	471	413	471
Chi ²		NS		P=.012	

Net als tijdens de eerste editie van de Veiligheidsscan rapporteren de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon nauwelijks uit de hand gelopen familieruzies en vechtpartijen in hun buurt: respectievelijk 4% en 3% van de geïnterviewden geeft aan dat deze problemen het afgelopen jaar zijn voorgekomen in hun buurt. Ongeveer 15% van de respondenten heeft het afgelopen jaar burenruzies opgemerkt in de eigen woonbuurt. Dat is een toename van 8% in vergelijking met de meting uit 2004. Ook met betrekking tot opzettelijke beschadigingen van voorwerpen of gebouwen stellen we een significante verandering vast: het aandeel respondenten dat opzettelijke beschadigingen van voorwerpen of gebouwen in zijn buurt rapporteert, neemt toe van 4% naar 10%.

6 (On-)veiligheidsgevoelens

6.1 Inleiding

Onveiligheid en onveiligheidsgevoelens zijn de laatste jaren niet meer weg te denken uit het maatschappelijk debat. Niet alleen de media, maar ook wetenschappers en beleidsmakers zetten sterk in op het thema. Zo ontwikkelde de provincie Limburg in november 2011 een film en een brochure met veiligheids- en preventietips om het onveiligheidsgevoel van oudere inwoners in te dijken (Van Horne 2011). De negatieve effecten van onveiligheidsgevoelens zijn dan ook veelvuldig aangetoond: uit onderzoek blijkt onder meer dat mensen die zich onveilig voelen, niet alleen ongelukkiger zijn, maar ook in een minder goede gezondheid verkeren (zie Elchardus, De Groof & Smits 2003 voor een uitgebreider overzicht). Toch is enige voorzichtigheid geboden: tegen de algemene verwachting in toont onderzoek dat het onveiligheidsgevoel in Vlaanderen de laatste jaren significant is afgenomen. Vooral tussen 2001 en 2006 blijken Vlamingen minder bang geworden te zijn (Elchardus & Smits 2009).

Om een beeld te kunnen schetsen van het subjectieve onveiligheidsgevoel van de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon, wordt dit thema op twee verschillende niveaus onderzocht: in de gemeente/stad en in de buurt. Beide thema's komen achtereenvolgens aan bod. In een derde paragraaf gaan we na in welke mate respondenten bepaalde plaatsen mijden omdat ze zich er niet veilig voelen.

6.2 Het onveiligheidsgevoel in de gemeente

6.2.1 Algemeen

Is er een evolutie in het onveiligheidsgevoel in de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone kanton Borgloon? Om die vraag te beantwoorden, namen we net als in de voorgaande editie van de Veiligheidsscan de volgende vraag op:

- Als u heel de gemeente/stad voor ogen houdt, hoe veilig voelt u zich daar? De aangeboden antwoordcategorieën waren: 'heel veilig', 'veilig', 'noch veilig noch onveilig', 'onveilig' of 'heel onveilig'.

Tabel 42: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente/stad

		Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011
Heel veilig		11,0	14,1
Veilig		77,8	72,6
Noch veilig noch onveilig		9,3	11,2
Onveilig		1,7	2,1
Heel onveilig		0,2	0,0
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	409	474

De antwoordverdelingen in tabel 42 tonen dat 87% van de respondenten zich (heel) veilig voelt in zijn of haar gemeente/stad. Iets meer dan 2% van de geïnterviewden voelt

zich onveilig, niemand voelt zich heel onveilig. Deze percentages verschillen niet significant met de resultaten van 2004.

Om een meer gedetailleerd beeld te schetsen van de (on-)veiligheidsgevoelens van de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon, peilden we bij de respondenten naar hun (on-)veiligheidsgevoel overdag en in het donker. Onderzoek toont aan dat mensen zich in het donker minder veilig voelen dan overdag (Vanden Boer, Pauwels & Callens 2005). Concreet werden de volgende vragen opgenomen in de vragenlijst:

- Hoe voelt u zich als u overdag alleen door uw gemeente/stad wandelt? (Antwoordcategorieën: heel veilig, veilig, noch veilig noch onveilig, onveilig, heel onveilig).
- Hoe voelt u zich als u in het donker alleen door uw gemeente/stad wandelt? (Antwoordcategorieën: heel veilig, veilig, noch veilig noch onveilig, onveilig, heel onveilig).

Tabel 43 leert ons dat inwoners van de politiezone Kanton Borgloon zich minder veilig voelen in het donker dan overdag: terwijl minder dan 2% van de ondervraagden zich (heel) onveilig voelt overdag, geeft 11% van de respondenten aan zich (heel) onveilig te voelen in het donker. Verder voelt 93% van de geïnterviewden zich (heel) veilig overdag. Het aandeel respondenten dat zich (heel) veilig voelt in het donker bedraagt 64%.

Tabel 43: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente, overdag en in het donker

		Overdag	In het donker
Heel veilig		24,4	10,2
Veilig		68,4	53,7
Noch veilig noch onveilig		5,5	24,7
Onveilig		1,7	10,7
Heel onveilig		0,0	0,7
Totaal	%	100	100
P=.000	N	471	449

6.2.2 Wie voelt zich onveilig in de gemeente?

Bestaan er verschillen in onveiligheidsgevoelens naar geslacht en leeftijd? Als we wetenschappelijke studies mogen geloven wel. Verschillende onderzoeken naar onveiligheidsgevoelens stellen vast dat vrouwen en ouderen zich minder veilig voelen dan mannen en jongeren (zie Elchardus & Smits 2009 voor een overzicht). In deze paragraaf gaan we na of we deze verschillen ook terugvinden binnen de politiezone Kanton Borgloon. Daarnaast onderzoeken we of er verschillen zijn naargelang de woonplaats van de respondenten.

Voor deze analyses hercoderen we de variabelen 'onveiligheidsgevoel in de gemeente/stad', 'onveiligheidsgevoel in de gemeente/stad overdag' en 'onveiligheidsgevoel in de gemeente/stad in het donker' tot dummyvariabelen: we zetten de respondenten die zich onveilig en heel onveilig voelen af tegen de rest. Deze gehercodeerde variabelen kruisen we vervolgens met het geslacht, de leeftijd en de

woonplaats van de respondenten. De analyses die geen significante verschillen opleveren, worden niet weergegeven in de tabellen.

De resultaten uit tabel 44 tonen dat vrouwen zich in het donker significant minder veilig voelen in hun gemeente dan mannen: terwijl minder dan 7% van de mannen zich in het donker onveilig voelt in zijn gemeente, bedraagt dit percentage bij de vrouwen 16%. We vinden geen verschillen in het onveiligheidsgevoel over de leeftijdscategorieën en over de gemeenten van de politiezone Kanton Borgloon.

Tabel 44: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente, naar geslacht

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Man		93,2	6,8	100	235
Vrouw		83,6	16,4	100	214
Totaal	%	88,6	11,4	100	
P=.001	N	398	51		449

6.3 Het onveiligheidsgevoel in de buurt

6.3.1 Algemeen

Het onveiligheidsgevoel in de buurt wordt op gelijkaardige manier in kaart gebracht als het onveiligheidsgevoel in de gemeente/stad. De volgende vragen werden gesteld:

- In deze buurt waar u woont, hoe veilig voelt u zich hier?
- Hoe voelt u zich als u overdag alleen in deze buurt wandelt?
- Hoe voelt u zich als u in het donker alleen in deze buurt wandelt?

Telkens konden de respondenten kiezen uit de antwoordmogelijkheden 'heel veilig', 'veilig', 'noch veilig noch onveilig', 'onveilig', 'heel onveilig'.

Tabel 45: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt

		Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011
Heel veilig		20,3	23,8
Veilig		66,6	64,4
Noch veilig noch onveilig		8,2	6,7
Onveilig		4,6	4,4
Heel onveilig		0,2	0,6
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	413	475

Tabel 45 geeft een overzicht van het algemeen (on-)veiligheidsgevoel in de buurt in de politiezone Kanton Borgloon: 88% van de respondenten voelt zich (heel) veilig in de

woonbuurt. Dat percentage ligt op het eerste gezicht iets hoger dan bij de meting in 2004, maar de verschillen tussen beide metingen zijn niet significant.

Tabel 46: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, overdag en in het donker

		Overdag	In het donker
Heel veilig		30,9	12,2
Veilig		63,6	53,3
Noch veilig noch onveilig		3,4	23,1
Onveilig		1,9	10,0
Heel onveilig		0,2	1,3
Totaal	%	100	100
P=.000	N	473	458

Uit tabel 46 leiden we af dat de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon zich in het donker minder veilig voelen in hun buurt dan overdag. Terwijl 95% van de geïnterviewden zich overdag (heel) veilig voelt in de eigen woonbuurt, daalt dit percentage tot 66% wanneer we peilen naar het onveiligheidsgevoel in het donker. Daarnaast vindt 2% van de respondenten de eigen woonbuurt overdag (heel) onveilig, in het donker voelt 11% van de geïnterviewden zich (heel) onveilig in de eigen woonbuurt.

6.3.2 Wie voelt zich onveilig in de buurt?

In overeenstemming met de analyses op gemeentelijk niveau splitsen we de verzamelde gegevens ook voor het buurtniveau op naar geslacht, leeftijd en gemeente/stad. Opnieuw creëren we drie dummyvariabelen waarbij we de respondenten die zich (heel) onveilig voelen, afzetten ten opzichte van de anderen. Alleen de analyses die significante verschillen aantonen, worden opgenomen in de tabellen.

Bij de interpretatie van de tabellen moet rekening gehouden worden met het relatief kleine aantal mensen dat zich niet veilig voelt. Omzichtigheid is dus geboden bij het formuleren van conclusies. Toch valt het op dat vrouwen zich in het donker onveiliger voelen in hun buurt dan mannen: terwijl 6% van de mannen zich in het donker onveilig voelt in de eigen woonbuurt, voelt 17% van de vrouwelijke respondenten zich in deze situatie onveilig. De variabelen 'algemeen onveiligheidsgevoel in de woonbuurt' en 'onveiligheidsgevoel in de woonbuurt overdag' hangen niet samen met het geslacht van de geïnterviewden.

Tabel 47: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, naar geslacht

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Man		93,8	6,2	100	241
Vrouw		82,9	17,1	100	217
Totaal	%	88,6	11,4	100	
P=.000	N	406	52		458

Tussen de verschillende gemeenten stellen we een verschil vast met betrekking tot het onveiligheidsgevoel in de buurt: respondenten uit Heers en Borgloon voelen zich het minst veilig in hun woonbuurt, geïnterviewden uit Kortesseem voelen zich het veiligst.

Tabel 48: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, naar gemeente

(On-)veiligheidsgevoel					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Alken		96,8	3,2	100	125
Heers		89,4	10,6	100	66
Borgloon		92,5	7,5	100	120
Kortesseem		98,9	1,1	100	88
Wellen		96,1	3,9	100	76
Totaal	%	94,9	5,1	100	
P=.047	N	451	24		475

6.4 Mijdgedrag

Een laatste indicator voor het onveiligheidsgevoel die in de vragenlijst werd opgenomen, is de vraag of mensen bepaalde plaatsen in hun gemeente/stad mijden omdat ze zich er niet veilig voelen. We gaan niet alleen na of mensen bepaalde plaatsen mijden, maar onderzoeken ook welke plaatsen ze mijden en waarom. Net als bij de twee voorgaande thema's splitsen we de resultaten op naar geslacht, leeftijd en woonplaats

Uit tabel 49 leiden we af dat exact een tiende van de geïnterviewden uit de politiezone Kanton Borgloon een of meerdere plaatsen mijdt omdat hij of zij zich er niet veilig voelt. Dit percentage verschilt niet significant van de meting van 2004. De meeste mensen die mijdgedrag vertonen, geven één specifieke locatie op waar ze liever niet komen. Van de respondenten die aangeven plaatsen te mijden, geeft 7% twee plaatsen op, 2% haalt drie plaatsen aan.

Tabel 49: Mijdgedrag

		Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011
Plaatsen gemeden		11,4	10,0
Geen plaatsen gemeden		88,6	90,0
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	404	450

Onderstaande tabellen tonen een overzicht van de concrete locaties waar de respondenten naar verwijzen en de redenen waarom ze daar liever niet komen. Respondenten mijden een aantal plaatsen omwille van de infrastructuur (bv. te weinig verlichting) en de aanwezigheid van vreemdelingen, rondhangende jongeren en/of onzure figuren. Daarnaast worden bepaalde plaatsen als onveilig bestempeld zonder dat de respondenten erin slagen de bron van die onveiligheid te omschrijven.

Tabel 50: Plaatsen die gemeden worden + reden, Alken

Vermelde plaats (aantal vermeldingen)	Reden (aantal vermeldingen)
Wijk Hakkeveld (6)	Geruchten over deze wijk (2) Aanwezigheid vreemdelingen (3) Onveiligheidsgevoel (1)
Recreatiedomein De Alk (3)	Drugs (1) Rondhangende jongeren (1) Onveiligheidsgevoel (1)
Motstraat (1)	Onveilig met de fiets (1)
Steegje tussen Papenakkerstraat en parking Kapittel (1)	Geen verlichting 's avonds (1)
Grootwarenhuis (1)	Diefstal (1)
Parking sporthal (1)	Drugs (1)
Omgeving 't Laantje - kapel (1)	Rondhangende jongeren (1)
Centrum (1)	Onveiligheidsgevoel (1)
Terkoest (1)	Overlast (1)
Kleine straten 's avonds (1)	Rondhangende jongeren (1)
Industrieterrein (1)	Slecht verlicht (1)
Banken in het centrum (1)	Aanwezigheid onpure individuen (1)

Tabel 51: Plaatsen die gemeden worden + reden, Heers

Vermelde plaats (aantal vermeldingen)	Reden (aantal vermeldingen)
Verkavelingen (1)	Onveilig gevoel door aanwezigheid onpure types (1)
Wijk (1)	Drugs (1)
Omgeving nieuw kerkhof (1)	Diefstal (1)
Bos Heers (1)	Angst (1)
Veld (1)	Onveiligheidsgevoel (1)

Tabel 52: Plaatsen die gemeden worden + reden, Borgloon

Vermelde plaats (aantal vermeldingen)	Reden (aantal vermeldingen)
Zijstraten (1)	Aanwezigheid fruitplukkers (1)
Achter het stadhuis (1)	Geen reden opgegeven (1)
Veld (1)	Recente voorvallen (1)
Kasteel Mariagaarde (1)	Aanwezigheid fruitplukkers (1)
Brikhof (1)	Geen reden opgegeven (1)
Buurt achter het OCMW (1)	Drugs (1)

Tabel 53: Plaatsen die gemeden worden + reden, Kortesseem

Vermelde plaats (aantal vermeldingen)	Reden (aantal vermeldingen)
Sociale woonwijk (3)	Geen reden opgegeven (2) Geruchten (1)
Negenbonderstraat (1)	Verkeersonveilig + slechte verlichting (1)
Natuurgebied (1)	Inbraken (1)
Afgelegen plaatsen zonder huizen (1)	Geen reden opgegeven (1)
Omgeving Nieuwstraat - Kapelstraat (1)	Geen reden opgegeven (1)
Sporthal (1)	Aanwezigheid uitgelaten jongeren (1)
Steegjes rondom Cultureel Centrum (1)	Geen reden opgegeven (1)

Tabel 54: Plaatsen die gemeden worden + reden, Wellen

Vermelde plaats (aantal vermeldingen)	Reden (aantal vermeldingen)
Openbare weg (1)	Geen voet- of fietspaden (1)
Kinderopvang 't Fonteintje (1)	Voorvallen uit het verleden (1)
Park rond de kerk (1)	Rondhangende jongeren (1)
Vijver Smissebroekstraat (1)	Aanwezigheid onpure individuen 's avonds (1)
Bosstraat (1)	Verandering voorrangsregeling (1)
Beursstraat (1)	Voorrangsregeling (1)
Fietspaden (1)	Onveilig (1)
Sporthal (2)	Lawaai (1) Geen reden opgegeven (1)
Steegjes (1)	Onveilig gevoel (1)
Buurt discountsupermarkt (1)	Aanwezigheid Polen (1)

Om te onderzoeken of bepaalde groepen meer mijddedrag vertonen dan andere, kruisen we de variabele 'plaatsen mijden' met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats. We vinden voor geen van de drie achtergrondkenmerken een significant verband met het mijddedrag. Het mijddedrag van mannen en vrouwen en jongeren en ouderen verschilt met andere woorden niet. Ook tussen de verschillende gemeenten stellen we geen verschillen vast in het mijddedrag.

7 Beoordeling van de politie

7.1 Inleiding

De effectiviteit en efficiëntie van de politie berusten in grote mate op de medewerking en het vertrouwen van de burger (Bradford, Jackson & Stanko 2009; Van Damme et al. 2010). Hoe kan de politie immers misdrijven bestraffen en misdaden bestrijden als burgers geen aangifte doen van strafbare feiten of niet reageren op opsporingsberichten? Bovendien gaat een negatieve perceptie van de politie gepaard met sterkere gevoelens van onveiligheid (Elchardus, De Groof & Smits 2008). Gezien het belang van een goede beoordeling van en vertrouwen in de politie, worden deze thema's uitgebreid behandeld.

In een eerste paragraaf schetsen we het beeld dat de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon hebben van de politie in het algemeen en van de politie in hun woonbuurt. Vervolgens belichten we het vertrouwen in de politie en gaan we na of dit verschilt van het vertrouwen in andere instellingen. Tot slot onderzoeken we hoe respondenten die de voorbije 12 maanden contact hebben gehad met de politie, dit contact beoordelen.

7.2 Beoordeling van de politie

7.2.1 Beoordeling van de politie in het algemeen

Hoe beoordelen de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon de politie? Dat is de vraag die we in deze paragraaf trachten te beantwoorden. In de eerste plaats onderzoeken we de houding ten aanzien van de politie in het algemeen. In zijn *procedural fairness model* stelt Tyler (2001, 2005) dat vertrouwen in de politie bepaald wordt door: (1) het beeld dat burgers hebben over de manier waarop de politie de burgers behandelt en (2) hun perceptie over de manier waarop de politie beslissingen neemt. Om beide aspecten van het politiewerk te belichten, namen we in de vragenlijst acht stellingen op waarmee de respondent zich 'helemaal eens', 'eens', 'noch eens, noch oneens', 'oneens', of 'helemaal oneens' kon verklaren:

- De politie is voor iedereen even streng
- De politie gebruikt te veel geweld
- De politie discrimineert
- Als je iemand kent bij de politie moet je je boetes niet betalen
- De politie houdt zich bezig met de problemen die ik belangrijk vind
- De politie houdt te weinig rekening met de mening van de burgers
- Mensen kunnen bij de politie terecht met suggesties over de aanpak van problemen
- De burger heeft te weinig inspraak in de werking van de politie

Aan de hand van de eerste vier stellingen trachten we te onderzoeken welk beeld de respondenten hebben over de manier waarop de politie burgers behandelt. Hierbij is het belangrijk te benadrukken dat het gaat over de mening van de respondenten over de

politie in het algemeen en dus niet uitsluitend over de politie in de politiezone Kanton Borgloon.

De resultaten in tabel 55 tonen aan dat 37% van de geïnterviewden van oordeel is dat de politie voor iedereen even streng is, een iets grotere groep van 40% is het (helemaal) oneens met deze stelling. Bij deze cijfers is het belangrijk te vermelden dat 12% van de respondenten deze vraag niet beantwoordde. Iets meer dan drie vierde van de respondenten verklaart zich (helemaal) oneens met de uitspraak dat de politie te veel geweld gebruikt. Opnieuw blijft 13% van de geïnterviewden het antwoord schuldig op deze vraag. Iets meer dan 60% van de respondenten vindt dat de politie niet discrimineert, 18% gaf geen antwoord op deze vraag. Tot slot is 82% van de geïnterviewden het niet eens met de stelling dat mensen die iemand kennen bij de politie hun boetes niet moeten betalen, 14% beantwoordde deze vraag niet.

Tabel 55: Beoordeling handelingen politie algemeen

	Politie voor iedereen even streng		Politie gebruikt te veel geweld	
	N	%	N	%
Helemaal eens	20	4,8	4	1,0
Eens	134	31,8	14	3,4
Noch eens noch oneens	97	23,0	82	19,7
Oneens	152	36,1	287	69,0
Helemaal oneens	18	4,3	29	7,0
Totaal	421	100	416	100

	Politie discrimineert		Als je iemand kent bij de politie boetes niet betalen	
	N	%	N	%
Helemaal eens	8	2,1	4	1,0
Eens	49	12,6	31	7,6
Noch eens noch oneens	98	25,1	39	9,5
Oneens	221	56,7	250	61,1
Helemaal oneens	14	3,6	85	20,8
Totaal	390	100	409	100

Tabel 56 geeft een overzicht van de antwoordverdelingen op de stellingen die peilen naar de mening over de responsiviteit van de politie. Opnieuw gaat het over de mening ten aanzien van de politie in het algemeen en wordt niet specifiek gepeild naar de mening over de politie in de politiezone Kanton Borgloon.

We stellen vast dat 38% van de respondenten van oordeel is dat de politie zich bezig houdt met de problemen die zij belangrijk vinden, 28% is het (helemaal) oneens met deze stelling. Iets meer dan een vijfde van de geïnterviewden bleef het antwoord schuldig op deze vraag. Verder vindt 38% van de respondenten dat de politie voldoende rekening houdt met de mening van de burgers, 54% is het (helemaal) eens met de uitspraak dat mensen bij de politie terecht kunnen met suggesties. Bij deze cijfers dient opgemerkt te worden dat respectievelijk 18% en 24% van de respondenten geen antwoord gaf op deze vragen. Tot slot is 42% van de geïnterviewden van mening dat de

burger te weinig inspraak heeft in de werking van de politie, exact 25% is het hier (helemaal) mee oneens. Een vijfde van de geïnterviewden beantwoordde deze vraag niet.

Tabel 56: Beoordeling besluitvorming politie algemeen

	Politie houdt zich bezig met problemen die ik belangrijk vind		Politie houdt te weinig rekening met mening burgers	
	N	%	N	%
Helemaal eens	5	1,3	17	4,3
Eens	138	36,9	98	25,1
Noch eens noch oneens	125	33,4	126	32,2
Oneens	93	24,9	140	35,8
Helemaal oneens	13	3,5	10	2,6
Totaal	374	100	391	100

	Mensen kunnen bij politie terecht met suggesties		Burger heeft te weinig inspraak in werking politie	
	N	%	N	%
Helemaal eens	14	3,9	21	5,5
Eens	182	50,4	140	36,9
Noch eens noch oneens	81	22,4	123	32,5
Oneens	76	21,1	90	23,7
Helemaal oneens	8	2,2	5	1,3
Totaal	361	100	379	100

7.2.2 Beoordeling van de politie in de buurt

Naast een algemene beoordeling van de politie, wordt in de vragenlijst ook de houding van de burger ten aanzien van de politie in zijn/haar buurt onder de loep genomen. Deze appreciatie kan opgesplitst worden in drie dimensies: informatie, aanspreekbaarheid en performantie. De concrete vraagstelling luidde als volgt:

Informatie:

- Vindt u dat u te veel, voldoende of te weinig informatie ontvangt over de werking van de politie in uw gemeente/stad?

Aanspreekbaarheid:

- Wat vindt u van de mogelijkheden om de politie in uw gemeente/stad te contacteren? Bent u daarover tevreden, noch tevreden noch ontevreden of ontevreden?
- Hebt u het gevoel dat de agenten in uw buurt gemakkelijk aanspreekbaar, gewoon aanspreekbaar of moeilijk aanspreekbaar zijn?
- Wat vindt u van de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor? Bent u daarover tevreden, noch tevreden noch ontevreden of ontevreden?

Performantie:

- Vindt u dat de politie in de buurt waar u woont te veel, voldoende of te weinig aanwezig is in de straten?
- Vindt u dat de politie in de buurt waar u woont te streng optreedt, gepast optreedt of te veel door de vingers ziet?

Met uitzondering van de stelling over de openingsuren werden al de stellingen overgenomen uit de vorige edities van de Veiligheidsscan. Dit stelt ons in staat om een vergelijking te maken met de situatie in 2004.

Tabel 57: Algemene beoordeling politie in de buurt

Aanwezigheid			Optreden		
	Veiligheids- scan 2004	Veiligheids- scan 2011		Veiligheids- scan 2004	Veiligheids- scan 2011
Te veel	0,8	1,3	Te streng optreedt	2,6	4,1
Voldoende	61,6	69,8	Gepast optreedt	82,7	80,9
Te weinig	37,6	28,9	Te veel door de vingers ziet	14,7	15,1
Totaal	% N	100 378	Totaal	% N	100 313
Chi ²	P=.026		Chi ²	NS	
Aanspreekbaarheid			Informatie		
	Veiligheids- scan 2004	Veiligheids- scan 2011		Veiligheids- scan 2004	Veiligheids- scan 2011
Gemakkelijk aanspreekbaar	48,9	40,8	Te veel	1,1	0,7
Gewoon aanspreekbaar	42,0	51,2	Voldoende	59,0	79,1
Moeilijk aanspreekbaar	9,1	8,0	Te weinig	39,9	20,2
Totaal	% N	100 352	Totaal	% N	100 373
Chi ²	P=.040		Chi ²	P=.000	
Contactmogelijkheden			Openingsuren politiekantoor		
	Veiligheids- scan 2004	Veiligheids- scan 2011		Veiligheidsscan 2011	
Tevreden	74,1	72,6	Tevreden	63,7	
Noch tevreden noch ontevreden	13,9	19,3	Noch tevreden noch ontevreden	22,2	
Ontevreden	12,0	8,1	Ontevreden	14,1	
Totaal	% N	100 374	Totaal	% N	100 333
Chi ²	P=.038		Chi ²	/	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het niet voor iedereen evident is om de werking van de politie te beoordelen. Het percentage respondenten dat 'weet niet – geen antwoord' antwoordt, varieert van 3 tot 30%. De respondenten die wel een mening hebben, beoordelen de politie op een aantal vlakken anders dan in 2004. In de eerste plaats zijn

meer respondenten tevreden over de aanwezigheid van de politie in de straten: het aandeel geïnterviewden dat vindt dat de politie voldoende aanwezig is, stijgt van 62% naar 70%. Ook over de informatieverstrekking is de tevredenheid toegenomen ten opzichte van 2004. Daarentegen zeggen minder respondenten dat de politie makkelijk aanspreekbaar is. Het aandeel respondenten dat ontevreden is over de mogelijkheden om de politie in hun gemeente/stad te contacteren daalt van 12% naar 8%. Over de openinguren van het dichtstbijzijnde politiekantoor is 64% van de geïnterviewden tevreden. Het optreden van de politie wordt op nagenoeg dezelfde manier beoordeeld als in 2004.

7.2.3 Wie heeft een positief beeld van de politie? Wie een negatief?

Om na te gaan of verschillende maatschappelijke groepen een verschillende houding aannemen ten aanzien van de politie, splitsen we de voorgaande resultaten op naar geslacht, leeftijd en woonplaats. Omwille van de kleine aantallen in sommige cellen, worden twee items gehercodeerd. Bij de vraag over de hoeveelheid informatie zetten we de respondenten die vinden dat ze te weinig informatie ontvangen af tegen degenen die vinden dat ze voldoende informatie ontvangen. We laten de respondenten die 'te veel' of 'weet niet' antwoordden met andere woorden buiten beschouwing. Dezelfde logica volgen we voor de vraag over de aanwezigheid van de politie.

De resultaten van de chi²-analyse tonen aan dat er een verband bestaat tussen de beoordeling van de aanwezigheid van de politie en het geslacht. Terwijl 75% van de mannen van oordeel is dat de politie voldoende aanwezig is in de straten, bedraagt dit percentage bij de vrouwen 66%. Voor de andere items stellen we geen statistisch significante verschillen vast tussen mannen en vrouwen.

Tabel 58: Algemene beoordeling politie in de buurt naar geslacht

Aanwezigheid politie						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man			75,1	24,9	100	233
Vrouw			66,1	33,9	100	221
Totaal	%		70,7	29,3	100	
P=.034	N		321	133		454

De beoordeling van de politie hangt samen met de leeftijd van de respondenten, zo blijkt uit tabel 59. Respondenten uit de jongste leeftijdscategorie (15-25 jaar) klagen meer dan mensen uit andere leeftijdscategorieën over een te streng optreden van de politie: 11% van de 15 tot 25-jarigen is van oordeel dat de politie te streng is. Respondenten tussen 46 en 65 jaar beoordelen het politieoptreden het meest positief: van deze leeftijdsgroep vindt 84% dat de politie gepast optreedt. De tevredenheid over de mogelijkheden om de politie te contacteren neemt toe naarmate de respondenten ouder zijn. Over de openinguren van het dichtstbijzijnde politiekantoor zijn de twee oudste leeftijdscategorieën het meest tevreden.

Tabel 59: Algemene beoordeling politie in de buurt naar leeftijd

Optreden					
		Te streng	Gepast	Te laks	Totaal
					% N
15-25		11,3	77,4	11,3	100 53
26-45		4,1	78,5	17,4	100 121
46-65		1,3	84,0	14,7	100 150
65+		4,4	80,9	14,7	100 68
Totaal	%	4,1	80,9	15,1	100
P=.092	N	16	317	59	392
Contactmogelijkheden					
		Tevreden	Noch tevreden noch ontevreden	Ontevreden	Totaal
					% N
15-25		61,5	38,5	0,0	100 52
26-45		66,7	23,2	10,1	100 138
46-65		76,1	12,9	11,0	100 163
65+		85,1	11,9	3,0	100 67
Totaal	%	72,6	19,3	8,1	100
P=.000	N	305	81	34	420
Openingsuren politiekantoor					
		Tevreden	Noch tevreden noch ontevreden	Ontevreden	Totaal
					% N
15-25		50,0	25,0	25,0	100 36
26-45		58,1	27,4	14,5	100 117
46-65		70,9	15,7	13,4	100 127
65+		67,9	24,5	7,5	100 53
Totaal	%	63,7	22,2	14,1	100
P=.073	N	212	74	47	333

Tabel 60 toont dat de inwoners van de verschillende gemeenten de politie in hun buurt op sommige vlakken anders beoordelen. Zo zijn respondenten uit Heers en Wellen het minst tevreden over de aanspreekbaarheid van de politie: respectievelijk 30% en 25% van de respondenten uit deze gemeenten vindt de agenten in hun buurt makkelijk aanspreekbaar. Hoewel 44% van de respondenten uit Borgloon de politie makkelijk aanspreekbaar vindt, is een tiende van mening dat de politie moeilijk aanspreekbaar is. Over de mogelijkheden van de politie zijn de respondenten uit Alken het minst tevreden, geïnterviewden uit Borgloon beoordelen deze contactmogelijkheden het meest positief. Ook over de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor hebben de respondenten uit Borgloon het minste klachten: 82% van de geïnterviewden is hierover tevreden. De ontevredenheid over de openingsuren is het hoogst in Alken (29% ontevreden) en in Wellen (19% ontevreden).

Tabel 60: Algemene beoordeling politie in de buurt naar gemeente

Aanspreekbaarheid					
	Gemakkelijk	Gewoon	Moeilijk	Totaal	
				%	N
Alken	48,6	43,8	7,6	100	105
Heers	29,5	60,7	9,8	100	61
Borgloon	43,6	46,5	9,9	100	101
Kortesseem	48,1	46,9	4,9	100	81
Wellen	25,0	67,2	7,8	100	64
Totaal	%	40,8	51,2	8,0	100
P=.037	N	168	211	33	412
Contactmogelijkheden					
	Tevreden	Noch tevreden noch ontevreden	Ontevreden	Totaal	
				%	N
Alken	62,7	20,0	17,3	100	110
Heers	67,2	27,9	4,9	100	61
Borgloon	83,2	13,9	3,0	100	101
Kortesseem	79,3	15,9	4,9	100	82
Wellen	69,7	22,7	7,6	100	66
Totaal	%	72,6	19,3	8,1	100
P=.001	N	305	81	34	420
Openingsuren					
	Tevreden	Noch tevreden noch ontevreden	Ontevreden	Totaal	
				%	N
Alken	53,6	17,9	28,6	100	84
Heers	58,6	34,5	6,9	100	58
Borgloon	82,4	13,5	4,1	100	74
Kortesseem	71,4	19,0	9,5	100	63
Wellen	50,0	31,5	18,5	100	54
Totaal	%	63,7	22,2	14,1	100
P=.000	N	212	74	47	333

7.3 Vertrouwen in de politie

7.3.1 Vertrouwen in de politie t.o.v. vertrouwen in andere instellingen

Naast gerichte vragen over de werking van de politie, peilden we in de vragenlijst ook meer algemeen naar het vertrouwen van burgers in de politie. Concreet stelden we hen de vraag of ze heel veel, veel, noch veel noch weinig, weinig of heel weinig vertrouwen hebben in de politie. Om de antwoordverdeling te kaderen, gingen we aan de hand van dezelfde antwoordcategorieën na hoeveel vertrouwen de respondenten hebben in justitie/het gerecht, het gemeentebestuur en het provinciebestuur. Daarnaast vergelijken we de cijfers met de gegevens van de meting uit 2004. Om deze vergelijking te maken laten we de personen zonder mening buiten beschouwing.

We wijzen er wel op dat heel wat mensen geen uitspraak (kunnen) doen over het provinciebestuur (26%) en over justitie (12%). Dit zijn instellingen waarmee mensen minder rechtstreeks in contact komen of die minder zichtbaar zijn en waarover respondenten dus moeilijker een oordeel kunnen vellen.⁶

Van de vier voorgelegde instellingen en diensten is de politie, net als bij de meting in 2004, de maatschappelijke actor die het meest vertrouwen geniet – al moeten we in het achterhoofd houden dat heel wat respondenten over sommige andere actoren geen uitspraak (kunnen) doen. We stellen vast dat het aandeel respondenten dat (heel) veel vertrouwen heeft in de politie afneemt van 69% naar 60%. Het percentage respondenten met (heel) weinig vertrouwen in de politie blijft nagenoeg identiek. Voor het vertrouwen in het provinciebestuur zien we een gelijkaardige beweging: terwijl het aandeel respondenten met (heel) weinig vertrouwen quasi ongewijzigd blijft, daalt het percentage geïnterviewden met (heel) veel vertrouwen. Een goede 46% van de respondenten heeft heel veel of veel vertrouwen in het gemeentebestuur. Dit is een daling van 14% ten opzichte van 2004. Het vertrouwen in het gerecht is niet significant toe- of afgenomen in vergelijking met de meting van 2004.

Tabel 61: Vertrouwen in maatschappelijke instellingen en diensten

		Politie		Gerecht	
		Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011
Heel veel		5,6	6,3	3,1	1,9
Veel		63,0	53,4	22,1	20,2
Noch veel noch weinig		23,5	32,7	33,5	38,2
Weinig		6,6	6,3	25,1	27,1
Heel weinig		1,3	1,3	16,2	12,6
Totaal	%	100	100	100	100
	N	395	459	358	421
Chi ²		P=.043		NS	
		Gemeentebestuur		Provinciebestuur	
		Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011
Heel veel		6,5	4,4	3,9	3,7
Veel		53,4	41,9	45,0	31,6
Noch veel noch weinig		26,7	37,8	39,3	52,0
Weinig		9,2	11,8	7,2	10,7
Heel weinig		4,2	4,1	4,5	2,0
Totaal	%	100	100	100	100
	N	382	434	333	354
Chi ²		P=.003		P=.001	

⁶ De percentages 'weet niet/geen antwoord' voor de politie en het gemeentebestuur bedragen respectievelijk 4% en 9%.

7.3.2 Vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie

Om na te gaan of burgers even veel vertrouwen stellen in de verschillende geledingen van de politie, vroegen we de respondenten hoeveel vertrouwen ze hebben in de lokale politie in hun gemeente/stad, de federale politie en de wijkagenten in hun gemeente/stad. De aangeboden antwoordmogelijkheden waren telkens: 'heel veel', 'veel' 'noch veel noch weinig', 'weinig' of 'heel weinig'. We merken op dat 20% en 14% van de respondenten geen mening geeft/kan geven over respectievelijk de federale politie en de wijkagenten. Mogelijk komen deze mensen niet rechtstreeks met hen in contact, waardoor zij hierover moeilijk een oordeel kunnen vellen.

Tabel 62: Vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie

	Lokale politie		Federale politie		Wijkagenten	
	N	%	N	%	N	%
Heel veel	45	10,2	16	4,2	56	13,7
Veel	241	54,6	159	41,7	202	49,5
Noch veel noch weinig	132	29,9	160	42,0	133	32,6
Weinig	20	4,5	34	8,9	14	3,4
Heel weinig	3	0,7	12	3,1	3	0,7
Totaal	441	100	381	100	408	100

Van de verschillende geledingen binnen de politie kan de lokale politie op het meeste vertrouwen rekenen – al moeten we er rekening mee houden dat een relatief grote groep respondenten geen uitspraak gedaan heeft over de andere actoren: 65% van de geïnterviewden zegt (heel) veel vertrouwen te hebben in de lokale politie. Van de respondenten heeft 63% (heel) veel vertrouwen in de wijkagenten. In de federale politie heeft 46% (heel) veel vertrouwen.

7.3.3 Wie heeft (geen) vertrouwen in de politie?

Net als bij de algemene evaluatie van de politie, gaan we na of het vertrouwen in de politie verschilt tussen maatschappelijke groepen. Daartoe splitsen we de resultaten op naar geslacht, leeftijd en woonplaats. In onderstaande tabellen geven we een overzicht van de verbanden die statistisch significant zijn.

Uit tabel 63 blijkt dat er een significant verband bestaat tussen geslacht en vertrouwen in de politie: mannen hebben meer vertrouwen in de politie dan vrouwen.

Tabel 63: Vertrouwen in de politie naar geslacht

Vertrouwen politie algemeen						
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
					%	N
Man		66,2	29,1	4,7	100	234
Vrouw		52,9	36,4	10,7	100	225
Totaal	%	59,7	32,7	7,6	100	
P=.005	N	274	150	35		459

Het vertrouwen in de politie in het algemeen is lager bij personen uit de twee jongste leeftijdscategorieën dan bij de twee oudste leeftijdscategorieën. Het aandeel respondenten met (heel) weinig vertrouwen in de politie neemt af naarmate de geïnterviewden ouder zijn. Voor het vertrouwen in de wijkagenten stellen we een gelijkaardig patroon vast: terwijl 10% van de 15-25 jarigen (heel) weinig vertrouwen heeft in de wijkagenten, heeft geen enkele 65-plusser weinig of heel weinig vertrouwen in hen. Het aandeel respondenten met (heel) veel vertrouwen in de lokale politie en in de wijkagenten is het kleinst bij 26-45-jarigen en het grootst bij senioren.

Tabel 64: Vertrouwen in de politie naar leeftijd

Vertrouwen politie algemeen						
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
					%	N
15-25		50,9	35,1	14,0	100	57
26-45		50,7	41,9	7,4	100	148
46-65		69,1	23,8	7,2	100	181
65+		61,6	34,2	4,1	100	73
Totaal	%	59,7	32,7	7,6	100	
P=.006	N	274	150	35		459
Vertrouwen lokale politie						
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
					%	N
15-25		57,4	31,5	11,1	100	54
26-45		54,2	41,0	4,9	100	144
46-65		69,4	25,4	5,2	100	173
65+		81,4	17,1	1,4	100	70
Totaal	%	64,9	29,9	5,2	100	
P=.001	N	286	132	23		441
Vertrouwen wijkagenten						
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
					%	N
15-25		54,9	35,3	9,8	100	51
26-45		51,1	43,2	5,8	100	139
46-65		71,3	26,3	2,5	100	160
65+		77,6	22,4	0,0	100	58
Totaal	%	63,2	32,6	4,2	100	
P=.000	N	258	133	17		408

Uit onze analyses blijkt dat er over de gemeenten van de politiezone Kanton Borgloon verschillen bestaan in het globale vertrouwen in de politie en in het vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie. Uit tabel 65 leiden we af dat respondenten uit Kortesseem niet alleen het meest vertrouwen hebben in de politie in het algemeen, maar ook in de lokale politie, de wijkagenten en de federale politie. Voor elk van de vier gemeten items is het aandeel respondenten met (heel) weinig vertrouwen het hoogst in Heers.

Tabel 65: Vertrouwen in de politie naar gemeente

Politie algemeen					
	(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
				%	N
Alken	59,0	32,8	8,2	100	122
Heers	46,2	40,0	13,8	100	65
Borgloon	66,1	26,3	7,6	100	118
Kortesseem	74,1	22,4	3,5	100	85
Wellen	44,9	49,3	5,8	100	69
Totaal	59,7	32,7	7,6	100	
P=.002	%				
	N	274	150	35	459
Lokale politie					
	(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
				%	N
Alken	65,2	27,8	7,0	100	115
Heers	54,0	38,1	7,9	100	63
Borgloon	67,6	25,9	6,5	100	108
Kortesseem	76,7	23,3	0,0	100	86
Wellen	55,1	40,6	4,3	100	69
Totaal	64,9	29,9	5,2	100	
P=.033	%				
	N	286	132	23	441
Federale politie					
	(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
				%	N
Alken	47,1	42,3	10,6	100	104
Heers	35,0	41,7	23,3	100	60
Borgloon	49,4	39,3	11,2	100	89
Kortesseem	56,8	36,5	6,8	100	74
Wellen	35,2	53,7	11,1	100	54
Totaal	45,9	42,0	12,1	100	
P=.045	%				
	N	175	160	46	381
Wijkagenten					
	(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
				%	N
Alken	68,6	28,6	2,9	100	105
Heers	50,0	42,2	7,8	100	64
Borgloon	57,0	37,6	5,4	100	93
Kortesseem	76,3	21,3	2,5	100	80
Wellen	60,6	36,4	3,0	100	66
Totaal	63,2	32,6	4,2	100	
P=.058	%				
	N	258	133	17	408

7.4 Beoordeling van contact met de politie

Hoe tevreden zijn respondenten die de afgelopen 12 maanden contact hebben gehad met de politie, over deze contacten? Om die vraag te beantwoorden stelden we deze mensen nog een aantal bijkomende vragen. Concreet wilden we weten of ze zeer tevreden, tevreden, noch tevreden noch ontevreden, ontevreden of zeer ontevreden waren over de volgende vier aspecten:

- De kennis van zaken waarmee de politie hen heeft bijgestaan
- De vriendelijkheid van de politie
- De snelheid waarmee de politie hun vraag of probleem heeft behandeld
- De informatie die de politie heeft verstrekt

Tabel 67 geeft een overzicht van de evaluatie. De mensen die 'weet niet' of 'niet van toepassing' antwoordden en de mensen die helemaal niet antwoordden, hebben we bij de berekening van de percentages weggelaten. Vooraleer we de resultaten bespreken, is het nuttig even te bekijken hoeveel mensen de afgelopen 12 maanden contact hadden met de politie. In tabel 66 maken we een vergelijking met 2004.

Tabel 66: Aantal contacten met politie

	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011
Nooit	66,1	58,8
1 à 2 keer	25,9	33,2
3 tot 5 keer	5,8	6,3
> 5 keer	1,0	0,6
> 10 keer	1,2	1,1
Totaal	% 100	100
Chi ² : NS	N 413	476

Bijna 59% van de respondenten zegt het voorbije jaar geen contact te hebben gehad met de politie van zijn gemeente/stad, iets meer dan 40% van de geïnterviewden heeft wel op een of andere manier contact gehad met de lokale politie. De antwoordverdeling van 2011 komt sterk overeen met die van 2004.

Net als bij de vorige editie van de Veiligheidsscan is een grote meerderheid van de respondenten die contact hadden met de politie tevreden tot zeer tevreden over de vier gemeten aspecten van het contact. Op het eerste gezicht lijken de agenten beter te scoren qua kennis van zaken dan in 2004, maar de chi²-test laat niet toe om over een significante verandering te spreken. Ook de tevredenheid over de andere gemeten aspecten is niet significant toe- of afgenomen ten opzichte van de vorige meting.

Tabel 67: Beoordeling van contact met de politie

	Kennis van zaken		Vriendelijkheid	
	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011
Zeer tevreden	20,7	18,8	35,3	28,7
Tevreden	60,0	67,0	54,0	58,5
Noch tevreden noch ontevreden	10,7	5,8	7,2	9,2
Ontevreden	5,7	7,3	2,2	3,1
Zeer ontevreden	2,9	1,0	1,4	0,5
Totaal	%	100	100	100
	N	140	139	195
Chi ²	NS		NS	
	Snelheid		Informatie	
	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2004	Veiligheidsscan 2011
Zeer tevreden	27,1	19,5	23,3	18,3
Tevreden	54,1	62,6	58,6	61,3
Noch tevreden noch ontevreden	8,3	9,5	6,0	12,0
Ontevreden	6,0	5,3	7,5	6,8
Zeer ontevreden	4,5	3,2	4,5	1,6
Totaal	%	100	100	100
	N	133	133	191
Chi ²	NS		NS	

8. Prioriteiten van de bevolking

8.1 Inleiding

In het zonaal veiligheidsplan stelt elke politiezone haar prioriteiten op. Om te bepalen welke problemen prioritair behandeld zullen worden, is het van groot belang om de verwachtingen van de bevolking hieromtrent te kennen. Daarom namen we in de vragenlijst volgende vragen op:

- Als u de opdrachten van de politie zou mogen bepalen, welk probleem moet de politie in de gemeente/stad dan eerst aanpakken?
- Is er nog een probleem in de gemeente/stad dat de politie moet aanpakken?

We kozen bewust voor open vragen: de respondenten waren niet gebonden door categorieën maar konden spontaan aangeven wat ze als prioriteiten beschouwen. Bij het verwerken van deze vragen groepeerden we de spontane antwoorden in een aantal categorieën. Bovendien maakten we gebruik van de multiple response techniek. Op die manier konden we het aantal vermeldingen van elke categorie bij de eerste vraag en het aantal vermeldingen bij de tweede vraag samentellen. Om het aantal categorieën te beperken, hanteerden we de regel dat een probleem minstens door 2% van de geïnterviewden vermeld diende te worden om als aparte categorie beschouwd te worden. Problemen die door minder dan 2% van de respondenten als prioritair beschouwd werden, belandden in de restcategorieën 'andere verkeersproblemen' of 'andere problemen'.

8.2 Prioriteiten

Tabel 68 geeft een overzicht van de prioriteiten van de bevolking. In de eerste plaats vestigen we er de aandacht op dat 16% van de bevolking zegt dat er in de gemeente/stad geen enkel probleem is dat de politie moet oplossen, een vijfde 'weet niet' welk probleem de politie moet oplossen en 13% geeft geen antwoord op deze vraag. In totaal schuift de helft van de respondenten een eerste probleem naar voren, 21% vermeldt een tweede probleem.

Net als in de vorige editie van de Veiligheidsscan (Van Craen & Ackaert 2004) blijft de verkeersproblematiek de belangrijkste prioriteit voor de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon. Bijna een derde van de respondenten beantwoordt minstens een van de twee prioriteitenvragen met een verkeerskwestie. Vooral de snelheidsproblematiek is een heikel thema: 19% van de geïnterviewden wil dat er iets gedaan wordt aan overdreven snelheid. Ook parkeerproblemen en de veiligheid van zwakke weggebruikers zijn prioriteiten die in de antwoorden opduiken. Respectievelijk 4% en 2,5% van de respondenten schuift deze aandachtspunten spontaan naar voren. Daarnaast verwijst een tiende van de respondenten naar verkeersveiligheid in het algemeen of halen ze andere verkeersproblemen aan. Bijna 5% van de respondenten vraagt spontaan om meer politiepatrouilles. Daarnaast is er een zekere vraag om rondhangende jongeren meer in de gaten te houden (3%) en om het drugsprobleem verder terug te dringen (3%). Ongeveer 3% van de respondenten schuift inbraak(preventie) als belangrijkste aandachtspunt naar voren.

Tabel 68: Prioriteiten van de bevolking (N=476)

	%
Verkeer	31,5⁷
(Overdreven) snelheid, (meer) snelheidscontroles	19,3
Parkeerovertredingen + te weinig parkeerplaatsen	4,0
Veiligheid zwakke weggebruikers	2,5
Andere verkeersproblemen/ verkeer(sveiligheid) algemeen	10,5
Meer patrouilleren, meer blauw op straat (overdag + 's avonds/'s nachts)	2,7+2,1
Rondhangende jongeren	2,7
Drugs	2,7
Inbraak (preventie)	2,7
Allochtonen, vreemdelingen, illegalen	2,5
Diefstal (preventie)	2,3
Criminaliteit	1,9
Andere problemen	15,1
Geen eerste probleem	16,2
'Weet niet' bij eerste probleem	20,4
'Geen antwoord' bij eerste probleem	13,0
Geen tweede probleem	79,1

⁷ Dit percentage ligt iets lager dan de som van de verkeersitems omdat sommige respondenten twee verkeersproblemen naar voren schoven.

Besluit

Dit rapport bevat de gedetailleerde resultaten van de Veiligheidsscan 2011. Net als bij de voorgaande editie werd er een face-to-face enquête afgenomen, ditmaal bij 476 inwoners van de politiezone Kanton Borgloon. In dit besluit staan we stil bij de belangrijkste bevindingen en gaan we dieper in op veranderingen ten opzichte van 2004. Deze evoluties kunnen het gevolg zijn van verschillende factoren. In de eerste plaats is het mogelijk dat de lokale politie beter of minder goed gepresteerd heeft in de ogen van de burgers en/of dat specifieke acties van de politie hun vruchten hebben afgeworpen. Daarnaast spelen heel wat andere actoren een rol in het veiligheids- en leefbaarheidsbeleid van de politiezone. Ook zij oefenen mogelijk een invloed uit op de houdingen en verwachtingen van de inwoners. Verder kan de maatschappelijke context een impact hebben op de attitudes en meningen van de respondenten.

De mate waarin de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon in 2011 in hun eigen buurt en gemeente/stad slachtoffer geworden zijn van misdrijven en incidenten verschilt niet significant van de bevindingen uit 2004. Ongeveer 30% van de respondenten werd tijdens de 12 maanden voor de enquête in de eigen gemeente/stad slachtoffer van minstens één van de negen gemeten misdrijfvormen: fietsdiefstal, wagendelicten, vandalisme, tasjesroof, (dreigen met) geweld, discriminatie, stalking, (poging tot) inbraak in de woning en verkeersincidenten (ongevallen en verkeersagressie). De enige verschillen hebben betrekking op discriminatie en stalking: significant meer respondenten werden het voorbije jaar geconfronteerd met deze feiten. Bijna 17% van de geïnterviewden werd in het jaar voor de bevraging slachtoffer in de eigen woonbuurt. In vergelijking met 2004 daalde het aandeel respondenten dat in de woonbuurt slachtoffer werd van wagendelicten significant.

Met betrekking tot inbraakpreventie stellen we vast dat 13% van de respondenten plannen heeft om de woning in de nabije toekomst bijkomend te laten beveiligen tegen inbraak, 22% heeft hier misschien de intentie toe. De respondenten die het afgelopen jaar informatie rond inbraakbeveiliging hebben gelezen of gehoord, hebben deze informatie voornamelijk verkregen via het gemeentelijk informatieblad, de kranten en de politie. Precies 14% van de respondenten heeft de afgelopen vijf jaar gebruik gemaakt van de dienst woningtoezicht, 8% heeft technopreventief advies aangevraagd bij de politie.

Dat verkeer en verkeersveiligheid belangrijke onderwerpen zijn voor de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon, kunnen we afleiden uit de antwoorden op de open vraag naar de prioriteiten van de bevolking: meer dan 30% van de inwoners wijst deze problematiek als belangrijkste aandachtspunt aan. Net als in 2004 is overdreven snelheid het verkeersprobleem waarover de meeste klachten te horen zijn: meer dan 80% van de respondenten heeft het voorbije jaar minstens een keer het gevoel gehad dat er in de woonbuurt te snel gereden werd. Bijna 40% heeft dit gevoel dikwijls of zeer dikwijls gehad. Over de oplossing van dit probleem lopen de meningen echter uiteen: terwijl een vijfde van de geënquêteerden met een mening over verkeersremmers vindt dat er (veel) te veel verkeersremmers zijn, is 21% van oordeel dat er (veel) te weinig zijn. Anderzijds pleit 30% van de respondenten voor een toename van het aantal snelheidscontroles. Een ander verkeersprobleem dat in de politiezone Kanton Borgloon voor overlast zorgt is zwaar vervoer: iets meer dan de helft van de respondenten heeft het afgelopen jaar

overlast ondervonden van vrachtwagens en zware transporten. Het aandeel respondenten dat in 2011 (brom)fietsen zonder licht heeft opgemerkt in de woonbuurt, ligt lager dan in 2004.

Met betrekking tot de verkeersvoorzieningen hebben de meeste klachten betrekking op het aanbod fietspaden: 48% van de geïnterviewden met een mening over fietspaden vindt dat er (veel) te weinig fietspaden zijn. Met betrekking tot voetpaden, parkeerplaatsen en zebapaden vindt respectievelijk 40%, 32% en 31% dat het aanbod te beperkt is. In Wellen lijkt de ontevredenheid over deze voorzieningen groter dan in de andere gemeenten van de politiezone.

Net als in 2004 zijn de overlastbronnen die het grootste aandeel mensen storen zwerfvuil en hondenpoep. Respectievelijk 63% en 43% van de geïnterviewden ergerde zich het afgelopen jaar minstens een keer aan deze leefbaarheidsproblemen. Voor beide fenomenen stellen we een significante toename vast van het aandeel respondenten dat zich hieraan gestoord heeft. Zwerfkatten zijn de derde grootste bron van overlast: 30% van de geënquêteerden heeft zich hieraan geërgerd in de twaalf maanden voor de enquête. Het percentage geïnterviewden dat geluidsoverlast heeft ervaren van het uitgaansleven, is toegenomen ten opzichte van 2004.

Het onveiligheidsgevoel in de gemeente/stad en de woonbuurt is in de politiezone Kanton Borgloon nagenoeg hetzelfde gebleven als in 2004: opnieuw voelt een overgrote meerderheid van respectievelijk 87% en 88% zich veilig in zijn gemeente/stad en woonbuurt. Telkens voelen respondenten zich veiliger overdag dan in het donker. Exact een tiende van de respondenten mijdt bepaalde plaatsen in de politiezone omdat ze zich er niet veilig voelen. In vergelijking met de vorige meting is er geen significant verschil. De redenen voor dit mijddgedrag lopen sterk uiteen: van te weinig verlichting tot de aanwezigheid van rondhangende jongeren.

Het vertrouwen in de politie is afgenomen in vergelijking met de vorige meting: terwijl in 2004 69% van de respondenten (heel) veel vertrouwen had in de politie, gaat het nu om 60%. Analyses tonen aan dat de geledingen van de politie die dichterbij de bevolking staan op meer vertrouwen kunnen rekenen: terwijl respectievelijk 65% en 63% van de ondervraagden (heel) veel vertrouwen heeft in de lokale politie en de wijkagenten, bedraagt dit percentage 46% voor de federale politie. De evaluatie van de lokale politie is op een aantal vlakken licht gewijzigd: terwijl de tevredenheid over de aanwezigheid van de politie en over de informatieverstrekking is toegenomen, zijn relatief minder respondenten van mening dat de politie makkelijk aanspreekbaar is. Met betrekking tot de contactmogelijkheden blijft het aandeel respondenten dat hierover tevreden is nagenoeg hetzelfde, het percentage geïnterviewden dat ontevreden is neemt evenwel af ten opzichte van 2004. Verder wijzen we erop dat een grote meerderheid van de respondenten die de voorbije twaalf maanden contact hadden met de politie tevreden tot zeer tevreden is over dat contact.

Zoals reeds vermeld blijft de verkeersproblematiek anno 2011 de belangrijkste prioriteit voor de inwoners van de politiezone Kanton Borgloon. De respondenten willen vooral dat er iets gedaan wordt aan de snelheids- en parkeerovertredingen. Daarnaast wordt er ook gevraagd naar een grotere aanwezigheid van de politie in het straatbeeld.

Literatuurverwijzingen

Albers, C & Teller, M 2006, 'Luisteren naar mensen over onveiligheid. Algemeen verslag over onveiligheidsgevoelens', Koning Boudewijnstichting, Brussel.

Bradford, B, Jackson, J & Stanko, B 2009, 'Contact and confidence: revisiting the impact of public encounters with the police', *Policing and society*, vol 19, no. 1, pp. 20-46.

Bruggeman, W, Van Branteghem, J-M & Van Nuffel, D 2007, *Naar een excellente politiezorg*, Politeia, Brussel.

Elchardus, M, De Groof, S & Smits, W 2003, 'Onveiligheidsgevoelens - een literatuurstudie', Koning Boudewijnstichting, Brussel.

Elchardus, M, De Groof, S & Smits, W 2008, 'Rational fear or represented malaise. A crucial test of two paradigms explaining fear of crime', *Sociological Perspectives*, vol 51, no. 3, pp. 453-471.

Elchardus, M & Smits, W 2009, 'Onveiligheidsgevoel in Vlaanderen, 1998-2008', in J Pickery (ed.), *Vlaanderen gepeild!*, Studiedienst van de Vlaamse gemeenschap, Brussel.

Elchardus, M, Smits, W & Kuppens, T 2003, 'Bedreigd, kwetsbaar en hulpeloos: onveiligheidsgevoelens in Vlaanderen 1998-2002', in *APS Vlaanderen Gepeild*, Administratie Planning & Statistiek, Brussel.

FOD Financiën, 2011, , viewed 20 January 2012, <<http://minfin.fgov.be/portail2/nl/themes/dwelling/protection/index.htm>>.

Goethals, J, Fijnaut, C & De Boye, A 1996, 'Slachtofferenquête Mijngemeenten', Streekplatform Mijnstreek, Genk.

Ponsaers, P X, *Criminologische methoden & technieken*, UGent, Gent.

Tyler, TR 2001, 'Public trust and confidence in legal authorities: What do majority and minority group members want from the law and legal institutions?', *Behavioral Sciences and the Law*, vol 19, no. 2, pp. 215-235.

Tyler, TR 2005, 'Policing in black and white: Ethnic group differences in trust and confidence in the police', *Police Quarterly*, vol 8, no. 3, pp. 322-342.

Van Craen, M & Ackaert, J 2004, 'De veiligheidsscan. Resultaten van de Politiezone Kanton Borgloon', Sein, Universiteit Hasselt, Diepenbeek.

Van Craen, M & Ackaert, J 2006, *De veiligheidsscan. Instrument voor een lokaal veiligheids- en leefbaarheidsbeleid*, Maklu, Antwerpen.

Van Damme, A, Pauwels, L, Pleysier, S & Van De Velde, M 2010, 'Beelden van vertrouwen: het vertrouwen in politie en justitie in perspectief geplaatst', *Orde van de dag: criminaliteit en samenleving*, vol 52, pp. 7-20.

Van Dijk, J & Mayhew, P 1992, 'Criminal victimization in the industrialized world: Key findings of the 1989 and 1992 international crime surveys', Departement of Crime Prevention, Ministry of Justice of the Netherlands, The Hague.

Van Horne, K 2011, 'Nieuw project bundelt veiligheidstips voor ouderen', *De Standaard*, 8 november 2011, p. 25.

Vancluysen, K, Van Craen, M & Ackaert, J 2010, 'De perceptie van buurtoverlast: verschillen tussen etnisch-culturele groepen en impact op onveiligheidsgevoelens', in M Van Craen (ed.), *Meer kleur op straat. Diversiteit en veiligheid in België en Nederland*, Vanden Broele, Brugge.

Vanden Boer, L, Pauwels, K & Callens, M 2005, 'Onveiligheidsgevoelens, angst en slachtofferervaring bij ouderen', Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie (CBGS), Brussel.